Nr. 42 (15.132). Lwów, piątek 24. lutego 1939. Rok LX.
Ч. 42 (15.132). Львів, пятниця 24. лютого 1939. Рік LX.
Opłata pocztowa uiszczona gotówką

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.
DIŁO
Wychodzi codziennie rano.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Ген. Прхаля вернувся до Хусту.

ЧТК подає з Праги: До Хусту приїхав із Праги вчора ген. Прхаля, який перебував від двох тижнів у Празі, та вів там переговори із центральним урядом у справі карпатоукраїнського буджету.

Характеристичне, що ЧТК не подавала у своїм комунікаті титулу „міністра", тільки обмежилася до титулу „армійний генерал".

Успішні наради делімітаційної комісії.

Минулого тижня відбулося в Будапешті засідання делімітаційної комісії у справі соціяльних обезпечень. Карпатоукраїнську владу заступав Д. Німчук. У переговорах осягнено порозуміння у справі кас хорих, пенсійного фонду та передачі майна. Ці переговори будуть продовжуватися.

Коссей арештований.

ХУСТ. ПАТ. 20. ц. м. в Буштині арештували й вивезли до Хусту б. посла до чеського сойму д-ра Коссея. Одночасно арештовано три особи з його окруження. Як відомо — подає ПАТ — Коссея арештували були ще перед виборами до карпатоукраїнського сойму, коли він хотів зложити карпаторусску листу. На інтервенцію предсідника праського сойму, Коссея звільнили Тепер, користуючися цим, що після анулювання посольських мандатів із Карпатської України, Коссей утратив посольську незайманність, карпатоукраїнська влада його арештувала.

Дальші непорозуміння в ВУО.

(Вл. тел.) ВУО перебуває далі час декомпозиції. Як довідуємося, проф. І. Власовський із Кремянця зрікся становища члена Головної Управи ВУО. Голова ВУО припинив у діяльности голову повітової управи ВУО в Горохові Михайла Книша, який на засіданні управи виступив з ініціятивою порозуміння із галицькою УТР.

Бродій щез?

„Карпаторусскій Голос" повідомляє з Ужгороду, що ще в суботу 11. ц. м. А Бродій, якого на підставі амнестії президента випустили з вязниці, повідомив свою жінку в Ужгороді, що його випустили з вязниці і що він приїде в понеділок домів (до Ужгороду). Приятелі та знайомі Бродія ждали на його приїзд у вівторок і в середу, одначе даремне. Серед карпаторосів, як подає згаданий часопис, настала тривога, бо невідомо, де під цю пору перебуває Бродій і чому його ще нема в Ужгороді. У звязку з цим в Ужгороді поширюються найбільш суперечні вістки.

Маріння хорої голови.

УЖГОРОД. „Карпаторусскій Голос" помістив статтю, в якій домагається установлення міжнародньої парляментарної комісії для організації в Карпатській Україні нових соймових виборів.

Ужгородські „карпатороси" справді хорі на мегальоманію та верзять речі, що можуть викликати не так здивування, як радше милосердя. Мадярський премієр у своїм експозе одно, а карпаторускі недобитки друге.

Хустська почта в новім будинку.

Внутрішне викінчення нового почтового будинку в Хусті наладнано вже до тієї міри, що в найближчому часі перенесуть до нового будинку більшу частину почтових бюр, а саме листовий та посилковий відділ. Телефон і телеграф залишаться ще у старому місці. Переміщення до нового будинку прийшло впору, бо старий почтовий будинок у Хусті рішуче не вистачає, тому що почта розростається.

Нові журнали в Карпатській Україні.

УПС подає, що в Севлюші почав виходити часопис призначений для карпатоукраїнських робітників та ремісників, що перебувають на праці поза межами Карпатської України, в Чехії та в Моравах. Новий часопис називається „Вістник з Рідного Краю". Одночасно виходитиме сатирично-гумористичний часопис п. н. „Прочухан".

НІМЕЦЬКІ РОЗМОВИ З ҐВОТКІНОМ.

БЕРЛІН. ПАТ. Начальник департаменту закордонної торговлі Форін Офіс Астон Ґвоткін перевів учора дальші розмови з представниками господарських кол Німеччини. Як кажуть, розмови велися в дуже приязному настрою.

Балканська конференція проти ревізії границь.

БУКАРЕШТ. ПАТ. Після закінчення конференції балканського порозуміння в Букарешті проголошено комунікат, в якому члени постійної ради порозуміння, розглянувши міжнародню ситуацію і справи, що торкаються безпосередньо держав балканської антанти, одноголосно ствердили згідність поглядів на політику, ведену балканським порозумінням, політику тісно звязану ідеєю миру, що її постійно ожидає. Рада підкреслює солідарність, яка лучить членів балканського порозуміння та згідні змагання до дальших зусиль у тому напрямі. **Договір, що його заключили в Солуні 31. липня м. р. найкраще виявляє, що члени порозуміння не минають нічого, що може довести до співпраці між усіма державами півострову на засаді повної рівности та повного пошанування їх кордонів.**

ПРЕМІЄР ХРІСТЯ ВИХАВ НА РІВЄРУ.

БУКАРЕШТ. ПАТ. Премієр патріярх Мирон Хрістя виїхав на Рівєру, на якій відбуде відпустку. Румунського премієра прощали представники влади й духовенства.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

Мадярщина й надалі співпрацюватиме з віссю Рим — Берлін.

СОЙМОВЕ ЕКСПОЗЕ ПРЕМ. ТЕЛЕКІ-Я.

БУДАПЕШТ. ПАТ. Премієр Телекі виголосив в мадярському соймі експозе, в якому ще раз рішуче ствердив, що його програма буде така сама, як Імредія, як у внутрішній, так і в закордонній політиці. Відтак премієр торкнувся з історичної та політичної точки погляду причин европейської та політичної кризи і заявив, що поважна частина християнської прилюдної думки жде швидкого розвитку ситуації та реформ. **Зголошені парляментові законопроекти у жидівській справі та земельної реформи не стратять своєї актуальности.** Реалізація жидівського законодавства є болючим процесом, одначе його не можна закинути з уваги на потребу вдержання етнічного характеру народу. **Одначе ніхто в краю, ані ніхто за границею не**
сміє думати, що ці закони проголошено під закордонною пресією. Вже перед двацяти роками, по провалі комуністичного режіму, Мадярщина зрозуміла потребу унормувати жидівську проблему, тимбільше, що на Мадярщині скількість жидів розмірно велика. Отже ця складна проблема мусить бути з уваги на волю цілого народу в найближчому часі поладнана.

Відтак премієр перейшов до питань закордонної політики і заявив, що сила мадярської закордонної політики спирається на її незмінности й тяглости. У змаганнях до вдержання миру — заявив премієр — спираємося на вісь Рим—Берлін, памятаючи завжди, що прізвища **Мусолінія й Гітлера записалися в історії Мадярщини.**

Крім цього премієр Телекі говорив про становище Мадярщини до Чехословаччини й Польщі, Румунії та Югославії. Зокрема, що **торкається Чехо-Словаччини премієр Телекі заявив, що якнайкраща й повна реалізація постанов віденського арбітражу дозволить на створення можливих взаємин між обома державами.** Далі премієр обговорив зусилля Мадярщини створити якнайкращу атмосферу між наддунайськими державами, підкреслюючи, що мадярський уряд готов у кожній хвилині почати безпосередні переговори зі сусідами, як це вже робить із Чехо-Словаччиною. **Перш усього йде про незвичайно важну меншиневу справу.**

Кожний нарід організується по свому.

Львів, 22. лютого 1939.

Голова закордоної комісії сенату Злучених Держав Півн. Америки заявив недавно без ніяких обиняків, що йому „не подобається нинішній німецький уряд, ані уряд італійський та японський". Коли б це був вислів чисто субєктивного смаку, то це річ кожної людини та її політичного світогляду — симпатизувати чи не симпатизувати з якимсь державним устроєм, системою правління та її творцями. Однак у даному випадку американський сенатор промовляв як виразник поглядів і настроїв усього громадянства Злучених Держав, мотивуючи актуальну політику своєї держави нехіттю до способу організації німецького, італійського чи японського народу. Так і читали ми буквально: „Не подобається нам спосіб, в який нинішній уряд організує свій нарід..."

Нема мабуть яскравішого прикладу, як наведений, на що може дозволити собі великий і могутній державний нарід (у даному випадку розуміємо під „народом" ріжнонаціональний загал американських громадян, що звязаний не тільки правно-державною формою, але й певними означеними напрямними думки, спільною цивілізацією та звичаєвими правами), та на що ніяким робом не може пориватись нарід недержавний. Така могутня держава, як Злучені Держави, може вести свою закордону політику, тісно звязану з політикою господарських кол, відповідно до своїх світоглядових симпатій. Знаємо, що був час, коли і Франція і Англія поводились таксамо, аж зревідували своє становище настільки, що признали можливість співпраці держав із ріжним устроєм та ідеольоґією. По нинішній день ведеться у міжнародній публіцистиці дискусія, чи дійде до т. зв. ідеольоґічної війни, і ми самі висловлювали вже погляд, що коли бували вже війни в імя засади „cuius regio, eius religio"; коли бували війни династичні та релігійні, то не можна виключати і воєн за ідеольоґічні доктрини. А проте воно торкається „сильних міра сього", а не — нас.

У формуванні свого погляду на світ і його явища та у своїй практичній політиці нам ніколи не вільно забувати, що мусимо кермуватися зовсім іншими критеріями, ніж ті „сильні". Правда, всі — мовляв — кермуються критерієм — власного інтересу. Але інтерес американців, англійців, німців чи французів може підлягати впливам, як смак, симпатія, расове споріднення, близкість культур чи традиційна приязнь або ворожість, — наш інтерес мусить бути вільний від усіх таких сентиментів. Очевидно, що й на прикладі німців бачимо, як вони — в імя свого національно-державного інтересу — геть відкинули свою воєнну ненависть до Англії („Боже, скарай Англію!"), замість якої накручують сьогодні надзвичайні куртуазійні для англійців фільми з прославлюванням англійських чеснот, — якою іншою мовою говорять про Польщу і поляків у звязку з польсько-німецьким пактом, та якій еволюції підлягло й відношення до тієї Італії, яку за часів Дольфуса німці признавали своїм найбільшим ворогом. Те саме можна сказати і про зміну відношення значної частини англійців і французів до німців, або про змінене відношення болгар до сербів, дарма, що македонського спору не зліквідовано з обосторонним вдоволенням. Знову італійсько-французький спір, що йде в супроводі навіть дуже непристойних обосторонніх епітетів, може служити зразком, як мало сьогодні у міжнародніх взаєминах ще значать такі імпондерабілія, як спільне расове походження та найближче посвоєння культур. Ба навіть червона Москва, рішаючи на VII. конґресі комінтерну іти на „співпрацю" з ненависними демократіями (концепція людових фронтів), відкинула критерій ідеольоґічної симпатії, дарма, що тільки тимчасово, з тактичних причин.

Український інтерес диктує нам зовсім інший підхід до всіх держав і народів у світі: **мусимо дбати про те, щоб шукати собі приятелів скрізь, навіть серед тих, яких може найменше любимо.** Не може теж для нас грати абсолютно ніякої ролі питання, як котрий нарід організує себе, кого має своїм провідником, який кому до вподоби устрій, які чиї внутрішні національні і державні відносини. Українські соціялісти повинні бути однаково вдоволені, коли гарна стаття про українців та їх змагання появиться напр. у бельґійській католицькій і монархістичній ґазеті, як українському націоналістові — коли українська проблема знайде зрозуміння серед англійських лейбуристів або французьких радикалів. Возьмім ще ближчий приклад: польський терен. Ми однаково радо прийняли б позитивну і конструктивну програму в українській справі, що її оформили б і за яку боролись би польські соціялісти з ППС, чи польські націоналісти з ОНР, чи звеличники нинішнього польського устрою з ОЗН. Нема і не може бути під цим оглядом ніяких симпатій-антипатій, ніякого упередження. Таксамо кожна стаття на українську тему у будь-якому польському часописі находить у нас оцінку не щодо характеру даної пресової трибуни, лише щодо свого мериторичного змісту. Не находимось у тій упривілеєній позиції, в якій могло б нам на комусь „не залежати": залежить нам на всіх тих, які можуть ще бути нам помічні, які потенціяльно здібні ще змінити свій неґативний підхід до нас, до яких ще можна промовляти аргументами розуму. Очевидно, що є і такі, які заявляють себе такими нашими беззастережними, безоглядними та „принциповими" ворогами, що виключають всяку спокійну розмову, всяку пресову дискусію, які **не хотять** пізнати правди про українців. Але коли з ними треба боротися, то не тому, що так нам каже наш ворожий підхід до них, наша антипатія, тільки їхній підхід до нас: це вони диктують нам боротьбу, поза якою не бачать ніяких інших можливостей.

Ці правди треба пригадувати тому, бо в українському громадянстві можна інколи замітити зовсім фальшиве звязування української національної рації з якимись чужинецькими устроєвими системами. Конкретно: коли українська політична думка поставила тезу, що „ворогом ч. 1" є Совіти і що тому треба нам з найбільшими симпатіями ставитись до протикомінтернівського пакту, в якого „плятонічний" характер не віримо, то з того далеко не виходить, щоб ставитися з нехіттю до демократичних західних держав. Повінь статтей на українські теми, яка залила в останньому часі французьку пресу, статтей, з яких деякі просто знаменитї, доказує найбільш наглядно, що у міжнародніх справах нема „штивних" форм та що зокрема українська справа має те своє „бене", що може зєднювати собі прихильників з найріжнородніших причин, навіть серед таких, які є для себе політичними противниками.

Тому не обмежуймось у своїх симпатіях, коли річ іде про широке добро української справи і не допустім до того, щоб наші особисті погляди та настрої впливали на той підхід до чужих народів і держав, що його диктує український національний інтерес.

Ік.

„Велика українська фашистівська і терористична організація УНДО,

що працює під наказом і наглядом Берліна".

Париж, 14. лютого 1939.

У Парижі появляється раз у місяць у французькій мові ілюстрована ревія пів-офіціяльної большевицької пропаґанди у Франції п. н. „Russie d' aujour-d'hui" — „Нинішня Росія", що випустила ціле своє число з лютого ц. р. (ч. 83, лютий 1939) про Україну, під реклямовим великим наголовком: „L' Ukraine est-elle menacée?" — „Чи Україна є загрожена?"

Ціле видання є дуже майстерно зложене, прикрашене багатьома світлинами українських красунь, здорових і міцних хлопців, фотоґрафіями українського промислу, знимками із українських сіл, прегарними видами із Києва та Харкова і т. і.

Для большевицької ревії — українська проблема не істнує, бо... „її всі національні та соціяльні бажання виконав СССР"! Це країна, що „вся віддихає добробутом", (подані зворушливі статистики!) та мріє, щоб навіки залишитися в СССР. Однак ґерманська рука посягає тепер на цей земський рай. Найкращий доказ: створення Карпатської України. Ах! Як цю Карпатську Україну бажали б Совіти віддати навіть тій державі, що колись так криваво розправилась із прихильниками Белі Куна!

Ми хотіли б навести в цілости ці „докази", які подають паризькі большевики про цю жахливу „німецьку руку", що підміновує цілий европейський схід, але для українських читачів це вже нудний матеріял. Однак не можемо собі відмовити всіх приємностей і тому наведемо бодай кілька рядків, що говорять про УНДО!

Читаємо: „В кордонах Польщі живе 7 міліонів українців. Велика українська фашистівська партія УНДО (національно-демократична українська організація — пояснює одночасно редакція журналу) кермує в Польщі активними терористичними ґрупами і є національно-соціялістичним рухом, що працює під наказами і контролею уряду в Берліні. Гітлерівська агітація в користь української держави, очевидно „незалежної", є великим новим маневром проти мира, свободи і дефінітивно проти Франції" — заявляє „Нинішня Росія".

Вона нападає теж на уряд п. Даладіє за те, що він так дуже „гнобить" французьке робітництво та веде закордонну політику без порад Літвінова, Суріца та інших того роду знавців від рецепти на те, що має робити Франція. Цей журнал бє теж на сполох, бо пересічні французи тепер вже не цінять колись підписаного пакту з СССР!

Отже, щоб закінчити, скажемо, що „Нинішня Росія" дійшла в свому числі про Україну до ось таких висновків, що не потребують ніяких коментарів:

1) нема української проблеми;

2) те, що звуть українською проблемою є видумане і зроблене в Берліні;

3) УНДО — це терористична організація під наказом Берліна;

4) французький уряд є на службі фашистів.

Правду каже українська приповідка: „Бреши, але міру знай!"

Ю. С.

Перемога української виборчої листи на Волині.

У Глинську на Рівенщині наслідком спільної постави села однодушно пройшов український виборчий спис до Глинської громадської ради. Вибрано 19 радних українців та 1 поляка.

Політика нової Чехословаччини.

Заява премієра Берана.

КУП. Премієр Беран виголосив велику програмову промову, в якій на початку ствердив, що в цілій державі йде тепер завзята праця. Політика Праги супроти сусідів, зокрема супроти Німеччини буде наскрізь льояльна — так само і супроти меншин, які будуть користуватися всіми тими правами, що чехи. У нутрі проурядової партії народнього обєднання пануватиме сувора дисципліна — ніхто не зможе виступати на власну руку. У господарській царині держава веститиме політику не капіталістичну, а таку, яка найбільше відповідає інтересам народа. Цілий нарід мусить бути готов до всяких жертв для батьківщини.

Програмова заява премієра Тіса у словацькому соймі.

На засіданні словацького сойму у вівторок прем. Тісо виголосив велику промову.. Він підкреслив, що словацький нарід та словацька держава — це одно і те саме, що добро і лихо держави не може не бути добром чи лихом народу. Дальше він намітив програму уряду на майбутнє: Необхідно опрацювати словацьку конституцію, урегулювати справу словацького громадянства, перебудова суспільної політики, родинні податки, охорона робітничого світа, виселення жидів та близька співпраця з католицькою церквою.

Французи приготовляють протилетунську оборону

НА ІТАЛІЙСЬКОМУ ПОГРАНИЧЧІ.

ЛІОН, АТЕ. В Ліоні відбулася важна нарада у справі протилетунської оборони південно-східної Франції. У нараді взяв участь маршал Гамлен, посадник Ліону Еріо та кількох генералів і префектів департаментів.

ФРАНЦІЯ ДАЛЬШЕ ЗОСЕРЕДЖУЄ ВІЙСЬКО В СОМАЛІЇ.

ПАРИЖ. ПАТ. „Фіґаро" приносить нові подробиці про концентрацію французьких збройних сил у Сомалії. До недавна було там 3.000 сенаґальських стрільців, 30 літаків та 2 торпедовці, тепер є 5.000 стрільців, 1 кружляк та 1 торпедовець.

У Джібутті арештовано чимало осіб під замітом шпигунства.

БЛЮМ НЕ ЇДЕ ДО АМЕРИКИ.

ПАРИЖ, Авас заперечує поголоску, немов би Блюм небавом вибирався до Америки.

З польської преси.

Ліхтарня Діоґена і 430 тисяч „пропащих".

В одному з попередніх чисел „Діла" ми зреферували статтю краківського „ІКЦ" про польську унію, яку нібито деякі польські костельні чинники хотіли би „воскресити" в Галичині. Ті чинники мають на увазі т. зв. поляків-грекокатоликів. Досі отими уявленими поляками - грекокатоликами займався часопис „Поляк-Грекокатолік", що раз на місяць виписував собі ріжні речі на тему „покривджених поляків-грекокатоликів", чого ніхто не читав, але що було доказом праці для тих, що ту працю оплачували. Але ось виявляється, що отой польський грекокатолицизм став пошестю, яка зачумила вже більшість польської преси. „Траґедія 430 тисяч поляків" — читаємо пророчистий наголовок у виленському ендецькому **„Глосі Народовім"** (ч. 52. з 21-го лютого ц. р.). І під цим наголовком вичитуємо ось що:

„Найвища пора спростувати помилкову думку польського громадянства, яке ідентифікує кожного грекокатолика з русином або з українцем. Найвища пора зірвати з тим поглядом, який робить кривду і то страшну кривду 430.000 поляків грекокатолицького обряду. Ці люди від прадідів уважалися поляками з роду, брали участь у боротьбі за її незалежність, кров для неї проливали — були одні з найкращих її синів — і ось сьогодні польське громадянство відсувається від них. Забрали їм польську мову з костела, забрали їм її зі шкіл, священики грекокатолики-поляки терплять найбільші переслідування, діти поволі винародовлюються.

„430.000 людей — тобто майже 7% загалу людности Східної Галичини — творять поляки грекокатолики. Це число з року на рік зростає. Фальшива думка, яка щораз більше поширюється, що нібито ця ґрупа маліє, сперта на зовсім помилкових висновках і зявилася на тлі голоского переходу на латинський обряд кільканацяти загально відомих польських родин. Але це рішуче не вплинуло на зміну чисельних відносин, не спинило постійного зросту числа грекокатоликів поляків."

Після такого вступу вичитуємо всякі статистичні дані за брошурою Тадеуша Яґміна п. н. „Поляци грекокатоліци наЗемі Червеньскєй". Отже п. Яґмін каже, що згідно зі списом людности в трьох південно-східних воєвідствах поляків грекокатоликів було в р. 1910 — 2.3% всієї людности, в р. 1931 — 6.9% всієї людности.

„Причиною того такого великого зросту — читаємо далі — є передовсім траґічні умовини костельного життя польської людности. Римокатолицькі костели так рідко розсіяні на терені цілої Східної Галичини, що людність латинського обряду часто просто примушена користати з послуг церкви. Хто мав би якісь сумніви, нехай загляне до статистики проф. Ціргофера, який між іншим пише: „...Середня поверхня грекокатолицької парохії буває 22 кв. км., підчас коли поверхні римокатолицьких парохій доходять до 109 кв. км..." Отже на просторі одної парохії латинського обряду міститься докладно 5 грекокатолицьких. Чи можна дивуватися, що в таких умовинах навіть військові осадники хрестять дітей у церквах, які ближче лежать? Тут саме бере початок славна „крадіж душ". — Дітей записаних до метрикальних книг у церквах подають у статистиках за „українців", але вони часто мають батьків найкорінніших поляків римокатоликів і виховують їх у польському дусі."

Ясна річ, що трапляються випадки, що хтось з поляків, які живуть у місцевостях, де нема близько костела — бо нема його для кого будувати — знайдеться в таких обставинах, що охрестить дитину у церкві. Але напевно нема випадку, щоб охрещена в церкві польська дитина залишилася у грекокатолицькому обряді і ставала українцем. Зате кілько є випадків, де діється навпаки. Охрещену з конечности в костелі українську дитину уважають римокатоликом. А хіба мало є українських дітей, що народилися у шпиталях, де їх примусово охрестили в римокатолицькому обряді? А потім коли таку дитину грекокатолицька парохія перебирає до себе, то це називається „крадіж душ". Але послухаймо далі статистичних даних:

„Найбільше число поляків грекокатоликів розсіяне по селах (356 тисяч) і там з уваги на брак парохіяльних костелів процес зросту найсильніший. Цікаві дані, що торкаються їх чисельности в більших містах:
Львів 14.600, тобто 4,6% всієї людности,
Тернопіль 3.950, тобто 11% вс. людн.,
Перемишль 3.270, тобто 6,4% вс. людн.,
Дрогобич 2.800, тобто 8,9% вс. людн.,
Ярослав 2.450, тобто 11,1% вс. людн.,
Коломия 2.470, тобто 7,3% вс. людн.

„Здавалося б, що в кожному з названих міст повинна бути принайменше одна польська парохія грекокатолицького обряду — **тимчасом нема ні одної!**

Останні слова ми підкреслили — вони пророчисто стверджують дійсний стан. Чи можна собі подумати таке, що є десь малощо не пів міліона вірних якогось обряду і не мають ані одної церкви, в той час, як не цілих 5 тисяч вірмен у цілій Польщі мають свої костели і навіть свого архиепископа? Чи можна подумати, щоб малощо не пів міліона якихсь поляків грекокатоликів ніколи навіть не писнуло про те, що вони хочуть своїх церков, польських грекокатолицьких церков? І чи можна подумати, що якби ті поляки-грекокатолики були хотіли денебудь збудувати собі свою церкву, то хтось, якась влада, була би не дала їм на це дозволу? Коли-ж ані одної такої польської грекокатолицької церкви нема, то це хіба пророчистий доказ, що таких церков нікому не було треба, що і **таких вірних, тобто поляків грекокатоликів, не було і нема.** Вони зродилися тільки в хорій уяві шовіністичних маніяків з „Поляка-Грекокатоліка", „Ікаца" та інших їм подібних, що вдаючи грека — фільософа Діоґена (зрештою не грекокатолика), в білий день шукають з ліхтарнею по вулицях таких грекокатоликів, які були б поляками.

В обороні великої традиції українського народу.

У відповідь на нечувані протиукраїнські виступи деяких польських послів виголосив пос. **д-р Степан Баран** на соймовому пленумі 16. ц. м. отсю промову:

В ґенеральній дискусії дня 13. ц. м. та й сьогодні порушили деякі панове польські посли (вереск), зрозуміло, польської національности. (Вереск. Голос: А який ви посол?). Сам уряд дотепер не висловлювався в українській справі. Головно у звязку з промовою пос. Витвицького з 13. ц. м. порушили польські промовці справу, яка з нашої сторони не може лишитися без відповіді. П. пос. **Цадек** заявив ні менше ні більше, лише те, що наші домагання суперечать конституції, яка обовязує в польській державі, маючи на думці правдоподібно наші відомі домагання. (Перериваютъ. Голос: Стара тема!).

Пос. Цадек побавився статистикою та й ролею опікуна „руського" населення, протиставившись українському народові, та подав популяційно-статистичні цифри південно-східних земель. В цих цифрах нарахував п. посол 2.926.000 поляків, 1,675.000 українців та 1,139.000 русинів і 421.000 жидів. У такій пропорції підкреслив п. Цадек польську релятивну більшість, але дискретно промовчав, що до території львівського воєвідства входить великий **чисто-польський** простір на захід від Сяну, якого не можна зарахувати до етнографічної української території. Східна Галичина виказує тепер абсолютну більшість українського населення. Така пропорція є також згідна з офіційною статистикою Головного Статистичного Уряду, що її викомбінували на нереальній політичній ріжниці назв „руський" та „український", що має, зрозуміло виключно **політичну мету.** За свій виступ п. пос. Цадек дістав похвалу **російського львівського щоденника „Русскій Голос"**, що є органом московських націоналістів старого передвоєнного автораменту. Цей щоденник у 36. числі 15. ц. м. у статті під наголовком „Большой день в Сейме" пише докладно так: **„Зовсім неочікувано в обороні московського населення Галичини виступив пос. Цадек**, що заявив: „Як посол, який дістав багато тисяч російських голосів, уважаю своїм обовязком станути **в обороні російського населення**, що в цьому соймі не має свого представника В одному тільки повіті я дістав 27.000 **російських голосів, всупереч українській агітації.** Російський нарід домагається опіки й оборони перед українською агітацією".

Сталося хіба чудо, що 27 тисяч москалів голосувало на п. Цадека (вереск). **бо чейже**

нотcopiйно відомо, що біля Сянока взагалі нема російського чи московського населення. Згадане чудо було можливе тільки тому, що слово „руський" москалі перекладають завжди як слово „московський", „російський".

Пос. Санойца сказав, що не знає, звідкіля взявся український нарід. На його думку завжди були лише поляки і русини. І щойно за його життя повстала українська партія, українська репрезентація й український нарід. (Верески і переривання). Ні, пане после Санойца, не за вашого життя повстали назви: Україна й український. Існувала вона вже у XII століттi, отже 800 літ тому, спільно з назвою „Русь", що обіймала виключно території, заселені прадідами сучасних українців. Тоді московські території не вживали ще назви „Русь-Росія", бо зачали її вживати аж у XVIII. столітті і то головно для цілей своєї займанницької політики.

Один з наших найстарших літописів, а саме Іпатієвський, назву „Україна" повторює кількакратно. Вона, як така, що означає українське населення і територію, вживана постійно в найстарших наших історичних думах XVI. ст. (Перериванння).

Істнують, прошу панів, старі карти та історичні описи XVI., XVII. і XVIII. ст., що їх переховують головно у Британському Музею в Льондоні та у Французькій Національній Бібліотеці в Парижі. На них фігурує назва „Україна" у протиставленні до території Польщі, Литви, Трансильванії і завжди Московщини, якої ніколи не називали словом „Русь". З багатьох тих карт згадаю чи не найважнішу французького інжиніра і географа де Боплянa під назвою „Типус Генераліс Україна", видану у Франції в 1656 р. Є це один з найстарших картографічних творів Европи в половині XVII ст., виготовлений інжиніром французом у службі польського короля в роках 1630—47 на підставі автопсії. Стільки з історично-політичної географії. Ми, українці, не є винаходом німців чи австрійців. Назва „Україна" — це наша споконвічна назва, що її разом з назвою „Русь" присвоїла собі Москва щойно у XVIII. ст. Назвою „Русь", як виключно історичною, ми не погорджуємо, вживаючи сьогодні згідно з нашими національними потребами, назв; Україна й український. Ми стара, культурна нація з окресленими культурними й політичними аспіраціями і **творимо всюди один національний моноліт, без огляду на політичні межі, бо лучить нас кров, спільна історична традиція, звичаї, мова та спільні національні змагання.** Ми не є якийсь механічний робот, що розсипується в купу заліззя, коли з нього виймуть бодай одну шрубку. Одно у нас живе тіло, одна жива душа і всі штучні спроби поділити нас — не зладуться на ніщо.

—o—

Що писало „Діло" 50 років тому.

Субота, 23. лютого 1889.

ГАЛИЦЬКЕ ШКІЛЬНИЦТВО І РУСИНИ.

У статті під таким наголовком читаємо між іншим:

„Галицьке шкільництво перетворене одноцільно від 1867 р. має багато для руського населення дуже дошкульних недостач... У краєвій шкільній раді, що складається з 11 членів, засідає фактично тільки один русин (о. Ільницький як заступник руських церковних справ)... Також некорисний для русинів є склад окружних шкільних рад. А саме предсідниками, тобто старостами й окружними шкільними інспекторами є майже виключно поляки і то не тільки в чисто або переважно польських повітах, але і в руських, в котрих число руських народніх шкіл переважає."

ЗМІНА ВНУТРІШНЬОГО ЛАДУ В АНГЛІЇ.

„У внутрішньому ладі Англії настала від недавна дуже важна зміна, що мабуть не залишиться без впливу на цілу Европу, хоч може до цього ще далекий час. За проєктом льорда Сальсбері поділено цілу Англію на окремі графства і кожне графство дістало свою раду, що від тепер займатиметься всякими економічними і духовими потребами своєї округи. Ці ради мають повну автономію і центральний уряд не може до нічого мішатися; йому залишається закордонна політика, військо і морські сили та буджет на державні потреби. Отже парлямент буде від тепер займатися тільки тими справами і вся вага внутрішнього життя перенесеться на графства. Таким способом значіння парляменту значно ослабне."

ВЕЖА АЙФЕЛЯ В ПАРИЖІ.

що як невидане чудо має додати поваги всесвітній виставі, небавом буде вже готова. Про ріст будови подають французькі часописи формальні бюлетини. Отже з останніх бюлетинів видно, що вежа досі виведена вже на 284 метри вгору і бракує ще 16 метрів, все ще 4 поверхи. За два тижні вежа буде скінчена, 10-го квітня можна буде вилазити аж на самий верх, а 1-го мая буде уладжена вже і всередині.

Польща привернула залізничу сполуку з Карпатською Україною.

ЛЬВІВ. ПАТ повідомляє: Після направи ушкодженого мосту між Ворохтою і Вороненкою привернено від 19. ц. м. загальний залізничий рух через Ворохту—Ясіня. Рівночасно привернено рух поїздів: мішаних чч. 3151 та 3152 між Ворохтою і Ясіням та особових: 3127 і 3128 між Ворохтою і Вороненкою.

Ці поїзди курсуватимуть так:
мішаний: Ворохта: відізд 10,40, Ясіня: приїзд 12,10; Ясіня: відізд 12,50, Ворохта: приїзд 14,04; особовий: Ворохта: відізд 22,04, Вороненка: приїзд 22,17; Вороненка: відізд 4,31, Ворохта: приїзд 4,40

Вісти з Карпатської України.

ПРЕМІЄР О. Д-Р А. ВОЛОШИН — ПОЧЕСНИМ ЧЛЕНОМ КООПЕРАТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

КУП. Премієр о. д-р Волошин прийняв делегацію Кооперативного Союзу, яка вручила йому диплом почесного члена Кооперативної Організації Карпатської України, в доказ вдячности за його заслуги для української кооперації.

РЕОРГАНІЗАЦІЯ ЗАЛІЗНИЦЬ.

В суботу покінчено ліквідацію пряшівської залізничої дирекції, яка після втрати Пряшева находилась у Татранській Лімпиці. Округу цієї дирекції поділено між карпатоукраїнську в Хусті та словацьку в Братиславі.

Урядовці кошицької дирекції — чехи вернулися до Чехії або залишились у братиславській дирекції. Лиш невелика частина залишилась у Карпатській Україні.

ЗАПОТРЕБУВАННЯ НА РАДІОТЕЛЕГРАФІСТІВ У КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

КУП повідомляє: Вислужені вояки, що покінчили радіотелеграфічні курси, мають зголоситися до почтового відділу міністерства господарки. Всі вони дістануть приміщення.

РОЗБУДОВА ХАРЧЕВОГО ПРОМИСЛУ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

КУП. До Карпатської України приїхали представники одної великої віденської фірми, щоб розглянути можливости промислових інвестицій у тому краю. Вони плянують заложити в Карпатській Україні спершу фабрику мясних консерв, опісля фабрику для перерібки овочів.

ГОСПОДАРСЬКІ НАРАДИ.

КУП. У Хусті відбулося засідання загальної адміністраційної ради державних лісів та маєтків; у ньому взяли участь представники заінтересованих ресортів та господарських кол. Обговорено справи організаційні, персональні та загально-господарські.

ОКРУЖНІ ЛІКАРІ.

Як подає КУП, 21. ц. м. обсаджено всі становища окружних лікарів у Карпатській Україні.

Японсько-італійська співпраця.

РИМ, ПАТ. Підчас прийняття у честь нового японського амбасадора цей останній виголосив промову до членів товариства приятелів Японії. Він ствердив, що оба краї повинні дати більше тривку основу своїй приязні. Вони повинні змагати до широкої та тісної співпраці.

ЯПОНЦІ ПЕРЕПРОШУЮТЬ ЗА БОМБАРДУВАННЯ БРИТІЙСЬКОЇ ТЕРИТОРІЇ.

ТОКІО, РАЙТЕР. Японська військова влада перепросила британську в Гонконі за те, що японські летуни нехотячи скинули кілька бомб на британську територію під Кавлюном.

НОВЕ ВБИВСТВО В МІЖНАРОДНІЙ КОНЦЕСІЇ В ШАНГАЮ.

ШАНГАЙ, ПАТ. У міжнародній концесії убито маркіза Лікуочіена, внука славного китайського державного мужа Ліунчана. Лікуочієн, будімто симпатизував з новим нанкінським урядом.

Мазгар паша не утворив сирійського уряду.

ДАМАСК, ПАТ. Мазгар Паша Раслян, який намагався утворити новий сирійський уряд, зрікся цієї місії. З огляду на те, що не вдалось утворити уряду націоналістичному бльокові, майбутній уряд буде мабуть фаховий.

У СИРІЇ ПОСЕЛЯТЬ УТІКАЧІВ З ЕСПАНІЇ.

ЄРУСАЛИМ, ПАТ. Дамаскенський щоденник „Алеф-Га" твердить що французький уряд хоче поселити в Сирії частину еспанських утікачів.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ БУДУЮТЬ 12 ЛЕТУНСЬКИХ БАЗ.

Американський парлямент приступив до дискусії над законопроєктом, що уповноважнює уряд будувати 12 летунських баз для воєнної маринарки, коштом 52,000.000 долярів.

Той самий закон передбачує 1,800.000 долярів кредиту на наукові досліди з ділянки летунства.

ПОВІНЬ НА ОСТРОВІ РОДОС.

РОДОС. ПАТ. Зливні дощі спричинили повінь на острові Родос. В місцевостях Малове, Арканґело і Массарі вода підмила багато домів, позбавляючи мешканців даху над головою. Телефонічний та телеграфічний зв'язок на острові перерваний.

Здоровий проЯв.

XXIII. ВИКАЗ.

Крім постійних щомісячних датків зложили дальше самочинно **з нагоди Різдва Христового на коляду Рідній Школі** (в золотих) отсі Вп. П.: Нестор Цавагпн Варшава 150, чит. „Просвіти" Барвш (Бучач) 10, кооп. „Народній Дім" Обертин 10, о. Омелян Мицик Чесгро Па (Зл. Держ. Америки) 26.20, гр.-кат. церква Волгуп (Городок) 17, о. Середович Рихвальд (Горбнуп) 5, гр.-кат. уряд парох. Рихвальд 5, кооп. „Згода" Рихвальд 5, Кружок Р. Ш. Верхрата (коляда 10, Климко Юрко на хрестинах 1.50), разом 11.50, о. Волинський Олексій Грузолівка б. Косова 11, Чмелик Іван Дубравка 5, о. Гриковнч Теодор Хмільна 6.43, о. д-р Света Д. Шпатова б. Щавниці 5, чит. „Просвіти" Манастир пов. Ярослав (в просфори) 8.80, о. Заяць Михайло Урож (Дрогобич) 12.50, У. Ц. К. Познань (ялинка) 7.60, Петурай Михайло Нове Село б. Підволочиськ Львів 2, гр.-кат. Уряд парох. Вибранівка 3.90, Осип (просфора) 5, гр.-кат. уряд парох. Невеля Леопольд Підгірці б. Сапаль Лупья 10, адв. Невеля Кружок Р. Ш. Устрики Дол. (від громади Рабе) 5, Лагодинська Галя Делятин 2, Кружок Р. Ш. Перемишль Степан Піпора Глівщінки б. Вальва 2, чит. „Просвіти" Сянік 30, Присташ Михайло Загірє 18, Кавала Стрий 1, Качалова Брониславa Стрий 5, Куравчук Станиславів 5, Яременко Кирило Ольхівці, Сколє 20, чит. „Просвіти" Бірча (б. Підгайці) 20, братство Лопчінка Олешицька Воля 2.30, д-р Саачак Юлій Львів 12, Кружок Р. Ш. Довга Войнилівська 18, гр.-кат. церква Залишка б. Калуша 12, Кружок Р. Ш. Паяпі 18.90, Кафтан Лука Отасів Дмитро Миколаїв н. Дн. 2, „Самопоміч" (Бучач) 30, кред. спілка „Самопоміч" Наладівка Ярославa Шіра (Борщів) 30, Ярослав (Бережани) 6, гр.-кат. уряд парох. Волоч сів 5, Кружок „С. Госп." Гуцалюк Залуче 5, Кружок Р. Ш. Цвітова (Бучач) 22.25, о. Гранчук Володимир Школьникові (Дрогобич) 5, Кружок Р. Ш. Мінька

(Продовження буде)

Жіноча сторінка.

Використовуймо всі можливости заробітку!

Кажуть, що у нас є безробіття, не можна ніде знайти праці, ніде заробити. Я сказала б інакше: працю можна все знайти і праці у нас все є досить, тільки винагорода за ту працю далеко нижча, якби належалось. На це складаються передовсім наші незавидні обставини. Одначе з цього не виходить, щоб ми мали з ними погодитись. Треба з усякими труднощами боротись та їх поборювати. У нас під цю пору поширені раціональні гасла: „будьмо самовистачальні", „свій до свого по своє" і т. п. Виcлідом цих гасел є розбудова нових варстатів праці, нових можливостей заробітку, накладом дуже великого зусилля.

Недавно повстала у Львові кооп. „Вовна", яка взяла собі за завдання розбудувати нову ділянку господарства, а саме наладнати скуп вовни овечої та анґорської від наших годівельників овець і кріликів та переріб її на волічку, а далі на трикотажі та всякі вовняні вироби. Завдання трудне, вимагає великого вкладу гроша та праці, тимбільше що діяльність кооперативи має опертись на широких колах нашого селянства, передовсім жіноцтва, як прядення вовни на пряжу на коловоротках, переріб тої пряжі на трикотажі тощо.

В такий спосіб дістанемо наш краєвий продукт — волічку, можна сміло сказати чисто українську. З волічки жіноцтво виробляє дуже гарні вовняні вироби як светери, пульовери, скарпитки і т. п. речі. Волічки масово потребують на трикотарські курси, які інструкторки переводять від наших господарських та культурних установ скрізь по селах. І тому кооператива „Вовна" поставила собі одно із завдань: 1) обслужити українське село — українським виробом, яким дотепер обслуговували жиди, 2) навчити українське сільське жіноцтво так виробляти трикотажі, щоб вони мали збут у містах та задовольняли менше і більше вибагливих покупців. Щоб українські гроші не йшли до чужих фабрик, а в українські руки, яким так його потрібно. Щоб працю повести зорганізовано, кооп. „Вовна" постановила уладити 2-місячний інструктрський курс, який почнеться 1-го березня. Цей курс має на меті приготовити фахові сили до ведення науки трикотарства, серед наших сільських жінок, які пізніше доставляли б готові трикотарські вироби кооперативі та які привчали б село купувати українські волічки. Далі вони були б помічними силами у веденні трикотарства наших організаторок при господарських повітових установах, яких потреба виринула на останньому зїзді господинських секцій [illegible] Так наші безробітні інтелігентні дівчата дістали б працю, а наші сільські дівчата і господині дістали б змогу заробітку.

Інж. К. Л.

Господині теж користають з вишколу домашніх помічниць.

Статті п-і І. Д. та п-і О. М. на нашій „Жіночій Сторінці" та стаття п-і О. Гординської на іншому місці „Діла", що з ріжних сторін розглядали справу наших домашніх помічниць показують нам, яка ця справа актуальна і болюча для наших пань дому.

В кожній з тих статтей є щось з чим може не погоджуватись інша авторка, але одно неспірне, що всі три авторки розятрили ще більше рану на тілі нашого домашнього господарства і вимагає докладного лікування. П-і О. Гординська, як голова Т-ва „Будучність" уже й приступає до того лікування і тепер залежить у великій мірі від самих хворих і від пань дому і від домашніх помічниць, щоб те лікування було успішне. З досвіду знаю, що самі домашні помічниці дуже радо лікуються, одначе наші пані роблять труднощі — про що зрештою говорить п-і Гординська. Коли дівчина часом проситься на такий фаховий вишкіл, то самі пані її не пускають. Коли хтось улаштовує фахові курси для домашніх помічниць, то саме ті, що найбільше нарікають на брак вишколеної служби, на заклик не відгукуються і не тільки, що самі не прийдуть на поміч організаторкам цієї досить трудної справи, але навпаки, ще роблять труднощі та перешкоди, а вже найбільше своєю критикою. Французька приповідка каже: „Критика легка, але мистецтво тяжке". Та у нас більше критиків, ніж треба.

Розумію дуже добре, що відпускати дівчину на кілька годин денно (хай то і не буде кожного дня) річ прикра, але коли зважимо користи, які матимемо від вишколеної сили, то побачимо, що ця прикрість, а може навіть і деяке занедбання на час курсу дрібніших домашніх праць у майбутньому можна винагородити нам кількакратно. Дуже неслушні побоювання деяких пань, що одержавши ліпше фахове знання дівчина перейде кудиінде, або може навіть зажадає більшої платні. Коли таких вишколених помічниць буде більше, тоді буде між ними більша конкуренція і домашня помічниця все триматиметься дому, де має людяне відношення і вирозумілих господарів. Коли їй навіть збільшити платню за добре виконувану працю то і це виплатиться, коли підрахуємо скільки то ріжного матеріялу при варенню, пранню та інших домашніх працях заощадимо, а головно скільки заощадимо собі нервів та доброго настрою.

Ще одна подробиця. Тою справою мусять заінтересуватись не тільки львівські пані, але і пані, що мешкають по більших чи менших провінціяльних містах. На провінції ця справа не менш болюча і теж вимагає радикального лікування. Як часто доводиться чути, що в тому чи іншому заможнішому домі на провінції мають чужу службу, бо „своя ні до чого не надається"... Чому німка чи чешка з кольонії чи інша чужинка має відбирати шматок хліба нашій селянці, що змушена йти на заробітки до міста? Чому наші дівчата у Франції чи деінде вироблюються на добру домашню службу і є пожаданими тоді, коли ми у себе дома лише на них нарікаємо? Напевне причина тут не лише в тому, що в чужих краях вони є дешевою силою. Наші дівчата, як і взагалі наш нарід, дуже здібний і коли така енергічніша сила попаде у закордонні обставини, вона скоро орієнтується, скоро привчається і потім дійсно стає доброю робітницею. Можемо цього досягнути і в себе дома, але при умові, що буде зрозуміння і пань дому і домашніх помічниць і тих, [illegible] містах узялись за тяжку і невдячну працю організації цього напливового, переважно з села, елементу, що шукає соті заробітку в місті.

Всі ми українки претендуємо на імення добрих громадянок. Ось у цій справі мусимо також підходити не тільки з погляду особистого інтересу, але й з громадського. Виховавши добрі фахові сили, примусимо їх цінити і коли навіть вони йтимуть у чуже оточення, вони там не боятимуться стратити працю через свою національну чи релігійну приналежність, бо кожна господиня цінить навіть чужу добру робітницю. Дівчина буде певна, що працю все знайде, а тому не хитатиметься і не зраджуватиме задля шматка хліба своєї національної гідности.

Як бачимо, то фаховий вишкіл домашніх помічниць має дуже багато ріжних „за", і слід до нього поставитись уважно тоді, коли буде нагода для наших домашніх помічниць його використати. Гадаємо, що на заклик п. [illegible] Гординської наші пані відгукнуться дуже численно і курс, який підготовляє Т-во „Будучність", зустріне багато прихильниць з обох заінтересованих сторін.

Х. К.

З нашої хроніки.

З КЛЮБОВОГО ЖИТТЯ.

Останнього понеділка влаштована гутірка в клюбі „Нової Хати" і „Труду" мала доволі незвичайну тему. **Ред. Василь Софронів-Левицький** говорив про **„Початки нашого фільмового виробництва"**.

Спершу референт обговорив умови фільмового виробництва взагалі. Великі фільмові концерни розпоряджають велетенським капіталом і це становить їх силу. Фільмова техніка, що уліпшується кожного дня, стоїть до їх послуг. Фільмові артисти світової слави, той міжнародній скарб собі підприємства вирівають. Бо показується, що фільма вимагає спеціяльного артиста, що може й не виступав ніколи в театрі. Зате добрі театральні артисти не будуть ніколи добоими фільмовими. Те саме із сценаріями. Міжнародні фільмові концерни мають своїх спеціяльних сценаристів та цілі комісії, що над тим працюють. Показується, що добрий фільмовий сценар не все вдається доброму письменникові, а навпаки сценаристи не все мають письменницький хист.

Зважавши ті всі умовини, годі було підходити до першої нашої фільми з такими самими вимогами. Треба було підшукати форму, що нашим обставинам відповідала б. І нею є фільма репортажова. Показалось, що в нас є багато цікавих моментів, що їх можна б сфільмувати репортажово, себто так, як вони у житті виглядають. Наприклад розвиток нашого промислу, розкопи в Крилосі, красвидне і фолькльорне багатство і т. д. Все це можна злучити якоюсь легкою фабулою в одну цілість і подати нашій публиці.

Тепер спинився референт над подробицями фільми „До добра і краси". Розказав також про приготування до нової репортажевої фільми „Крилос". У дискусії виявилось, що фільма „До добра і краси" викликує всюди ентузіязм. Особливо низові кооператори, що зрослися зі своїм ділом, незвичайно захоплені. Шкільні діти, що вже бачили фільму у Львові, розказують дома з блискучими очима, як оце у фільмі варять українське мило або студять молоко. Подобається також колірова вставка „Весілля". Взагалі треба відмітити, що аранжери фільми поставились із великою увагою до нашої народньої ноші. Околиця Городенки, де виведена фабула, має вбрання ще зовсім незасмічене міськими впливами. Отже тому ця частина фільми має велике значіння й вартість цінного документу.

Черговий понеділок присвячений літературній темі. Говоритиме **д-р Є. Ю. Пеленський** про **„Літературний рік 1938"**.

Практичні поради.

ДОШКА ДО ПРАСУВАННЯ.

Дошка до прасування в кожному господарстві це вельми важний прилад, але на жаль якось ми цього не доцінюємо. Коли надходить час прасування і вже маємо суконку чи блюзку в руках, тоді витягаємо нещасливу дошку з темного кутка та зі злістю дивимось на старий коц, яким вона обвинута чи інше старе лахміття, що розлазиться на всі сторони і перешкоджає нам натягти сукню чи блюзку та в часі прасування лише морщить матерію. Порох з того лахміття переходить і матерія залишає плями — одно нещастя.

Добра господиня пильнує, щоб дошка до прасування все була в порядку, щоб вона не зіскакувала зі спинки крісла до якої її припирли, щоб на чистій білизні не лишались пасмуги від кольорового коца чи іншої шмати. Пильнує, щоб домашня помічниця шанувала дошки до прасування та щоб дошка все була в такому стані, щоб кожної хвилини можна було на ній прасувати.

Порядна дошка до прасування все має якийсь мягкий підклад (найліпше з клоччя), а поверх покришку з міцного матеріялу. Крім цієї покришки добре мати бодай два кусні полотна чи якоїсь мягкої гладкої тканини, яка не пускає з себе ниточок. По краях цих накривал треба пришити білі тасемки одну напроти другої так, щоб їх легко було підвязати під дошкою і добре натягнути. Один кінець такої дошки все заокруглений, щоб легче було через нього протягнути комір суконки, блюзки, мужеської сорочки тощо. Другий кінець „рогатий". З цього рогатого кінця добре зати бляху на яких 20—25 центиметрів, щоб на неї можна було без страху ставити залізко.

Коли беремось до прасування, то все під рукою маємо кусень паперу і на ньому пробуємо чи залізко не за гаряче.

Коли закінчуємо прасувати завиваємо дошку до якогось старшого кусника матерії, чи то з літньої суконки, шляфроку чи інш. Тоді матерія якою оббито дошку не буде порошитись і не будемо мати з тим клопоту.

В доброму господарстві є спеціяльні підставки під дошку до прасування — це дві ноги звязані дощинками. Одну пару таких ніг даємо під один кінець дошки — другу під другий і тоді легко і свобідно прасується без усяких перешкод та вічного спадання одного з кінців з округлої спинки крісла.

Скільки то праці і сил, а головно нервів заощадимо собі, коли і така „дрібниця" в нашому господарстві, як дошка до прасування все буде в належному порядку. Скільки зайвих суперечок з домашньою помічницею оминемо, коли дамо їй до праці відповідне знаряддя!

Добре також мати і малі дошки на підставні до прасування рамен в суконці (при теперішній моді „буфів" це особливо важне). І з ними обходимось уважно та все маємо для них відповідне місце, щоб вони не поломились, ані не забрудились.

З тими приладами така нудна і прикра праця як прасування стане легка та скоро її зробимо.

Сторінка без політики.

Хто такі етруски і що знаємо про них?

Нарід етрусків належить до найбільше таємничих. Від 400 років учені думають над його походженням. Він не дуже стародавній — жив 700 років перед християнською добою. Етруски мали звязки з Середземним морем та оригінальні памятки мистецтва. А вже перед ними жили інші жваві, культурні народи. Від 2.000 років фенікійська торговля наповнювала своєю діяльністю морські шляхи; йонські моряки виїхавши з Фокиди створили Марсейль; Греція кольонізувала вже тоді Сицилію та південну Італію. Етруски не жили на відшибі; від латинців розділяв їх тільки Тибр. Є здогад, що вони заснували Рим. Три останні королі латинської традиції це-ж етруски: Тарквіній Старий, Сервій Тулій і Тарквіній Гордий. Вони зберігали свої звичаї та свою мову аж до доби Цезаря.

Де була Етрурія.

Чи не дивно, що про тих етрусків не знаємо майже нічого і що латинська література не передала нам їх мови, яку мабуть у Римі розуміли? Скажімо передовсім, що таке про них знаємо. Етрурія простягалася від заливу Специя до Тибру; всередині її оточував гребінь апенінських гір. У VII. в. перед Хр. вона була багата і культурна; у гробах етрусків з того часу знайшли дорогоцінні золоті вироби та одяги. Чи був це нарід у повному значінні? — це був союз 12 міст, де володіли королі з вибранцями шляхти з спільним релігійним осередком. Де був цей осередок — напевно не знаємо. Досить рано етруски заволоділи Корсикою, прогнавши звідти фокійців при допомозі картаґінців (коло 540. р.); далі ввійшли до Ляціюм, де зустрілись із грецькою кольонією, на півночі досягли Альп та Ліґурії. Рим прогнав етруську династію, грецька фльота побила етрусків у 474. р., сиракузанці руйнували їх окраїни і в 396. р. римляни зайняли їх місто Цеєс по 10-літній облозі.

Оборонці римлян і революціонери.

Етрудія була великою італійською потугою, але незалежність ріжних її міст ослабила її. Вона боролася за незалежність, шукаючи союзників серед ґалійців, самнітів, у Пирга. Проте від 241. р., від пунійських воєн, Рим почав її кольонізувати, втягнувши у свій пояс впливів. У 91. р. перед Хр. вони боролись на боці римлян, як і підчас воєн проти Ганнібаля. У самій римській республиці, якої вірно боронили перед зверхніми ворогами, вони творили окрему громаду — бурхливу, революційну. Римські імператори стерли їх політичну окремішність, але їх мова залишилась аж до II. стол. християнської доби, як це видно з написів на гробах, поруч латинської мови. Імператор Клявдій написав був 20 книжок з історії етрусків; їх нема. Їх звичаї та релігійні обряди зберіглися ще до 408. р. Один з їх жреців пропонував папі Інокентієві I. кинути проклін на Алярика — етруським заклином. Вони залишили свій расовий тип у численних постатях з бронзи, глини та образах на гробницях.

Як ховали мерців.

Професор університету в Больонії Перікль Дукаті у свіжо виданій книжці п. н. „Етруська проблема" займається цією справою. Його висновки зводяться до трьох пунктів: або етруски були давнім автохтонним населенням Італії або це були еміґранти, що прийшли зпоза Альп або еґейські кольоністи, що приїхали морем. Факт, що на 1.000 років перед Христом етруски змінили давню традицію ховати покійників, що їх висушували і складали скулиніг, і ховали в урнах їх попіл, складаючи урни у малі криниці. Мерців ховають етруски із щораз більшими мистецькими прикрасами: щораз кращі стають гробниці, урни, одяг, домашне приладдя, складане до гробниць. Поволі повстає новий тип цивілізації — пишної, з нахилом до ґрандіозних і багатих форм, дорогоцінностей, статуй. На них видко впливи далеких східніх народів.

Незрозуміла мова.

Цікаво, що досі не відчитали якслід етруської мови. Одноманітні і звязкі документи з їх доби повторяють нечисленні ті самі терміни; тексти у двох мовах, що дозволили б перекласти незрозумілі слова дуже рідкі; з них нема більш як 50 слів і то сумнівного значіння. З них найбільше поширені: родина, чоловік, син, донька, мама, місяць, могила, жертва, статуя, тінь, жив, умер, писав був, збудував, покладений. Це все замало, щоб відтворити цілу мову. Все-ж видно, що це мова ані італійська ані індо-европейська; вона посвоячена з мовами Малої Азії передгрецької доби. Особливе місце в етрусків займала жінка, якої вплив у родині і влада були величезні. Це відгук звичаїв не індо-европейських народів, бо ані Греція ані Рим не знали такої пошани

Смерть славної Одільон.

У Відні померла в санаторії для умово недужих Олена Одільон — артистка, про яку 30 років тому знав увесь світ. Вона була одна з найбільших німецьких артисток; її іменем називали перфуми, вона накидала моду своїм смаком в одягу, вона постачала бульварним газетам раз-у-раз матеріялу до всяких сплїток. Вона називалась Олена Петерман і була донькою дрезденського робітника. З дитячих років мріяла про театр, а маючи талант добилася доступу на дошки якогось театру. На годину перед премієрою директор заявив їй брутально, що пєса „провалиться" і що дебютантка не має ніякого таланту. Вистави таки не було, а молода Петерман у розпуці підрізала собі жили. Кілька років пізніше дівчина зробила знайомство з міліонером, що закохався в ній, звернув на неї увагу впливових людей. Цісар Вільгельм II. помітив її в Емсі і казав її прийняти до імператорського театру. Опікун Одільон розтративши на неї майно скінчив самогубством. Одільон після скандалу переїхала до Відня, де збирала оплески від другого цісаря... Франца Йосифа I. Віденські аристократи, придворні, артисти запобігали в неї ласки. Вона полонила Йогана Штравса, потім Ротшильда, потім віольончеліста Жірарді, потім малярського маґната Ракочія, що на її просьбу „А чи ви кинулись би для мене в Дунай?", зробив це у приняві представників преси. Між звеличниками артистки були теж відомі два галичани — один українець, другий поляк, красуні-молодці, яким вона помагала. Один із них видобув від неї більші гроші. У 39 р. Одільон несподівано дістала удару паралїжу. Після війни вона хутко змінилася у бабусю, хоч була ще молода віком. Десятки літ вона пролежала хвора в санаторії.

—o—

Конкляве, що тяглося 33 місяці.

Один раз у 1268. р. після смерти папи Климентія IV. кардинали зібралися у місті Вітербо в 94 км. від Риму, щоб вибрати папу, не сподіваючись, як довго доведеться їм радити. Було їх 17. Хрестоносний похід початий Климентієм IV. скінчився катастрофою: Людовик Святий помер у поході в Тунісі, а його син Филип III. приїхав з останками армії до Італії і тут з королем Сицилії виїхав до Вітербо домагаючись, щоб конкляве вибрало якомога скоріше нового голову католицької Церкви. Міжнародне становище було тяжке: треба було робити щось негайно. Але кардинали не могли погодитися.

Минали місяці — ніхто з кардиналів не дістав більшости голосів. Так минуло два роки. Населення обурилось і одного дня замурувало всі виходи з палати, де радили кардинали. Вони загрозили, що так довго їх не випустять, поки члени конкляве не виберуть папу. Від того часу прийнявся звичай замуровувати членів конкляве і тримати їх на строгому пості. У 1868 р., коли не поміг піст, мешканці Вітербо почали розбирати дах палати, залишивши кардиналів під дощем. Тоді двох із них занедужало. По 2 роках і 9 місяцях вибрали нарешті нового папу, скромного архидіякона з Ліеж, що став Григорієм X.

Кінові новини.

У Києві підготовляють велику історичну фільму „Богдан Хмельницький" за сценарієм Корнійчука.

Син президента Злуч. Держав Джеймс Рузвельт працює в Голівуді як асистент власника кіновиробництва Сам. Ґолдвін. Він почав свою кінову карієру артиста у „Парамаунті" в Ню-Йорку, відмовившись від пропонованої йому політичної карієри.

У Парижі заснували „Клюб кінових зірок", куди належать теж кінові режисери та артисти, покищо 50 членів.

„Білосніжка" Вота Діснея обїхала вже 44 краї з величезним успіхом. Досі фільма не знайшла доступу тільки у 3-ох державах: Совітському Союзі, Німеччині та Японії.

Минулого року пішло з Франції до Англії 31 фільм, до Зл. Держав 24, до Німеччини 9, до Бельгії 80, до Канади 100, до Мексику 45, до Еспанії 10, до скандинавських країв 40, до Італії 50, до Південної Америки 50. Ніодної французької фільми не взяли: Совіт. Союз, Австралія, Півд. Африка та Індія. Коли зважити, що Франція за рік зробила 122 фільми, то її експорт на чужину величезний.

У Ню-Йорку повстала аґенція, що за невеличку оплату доставляє щоденно своїм читачам бюлетини з інформаціями, як проводять день ріжні кінові артисти. Такий бюлетин повідомляє, де обідає Клерк Ґейбл завтра, в якому театрі буде в неділю Марлена Дітріх, — що їсть Роберт Тейльор і коли відпочиває Люїза Райнер. Усі звістки дістає редакція або від самих артистів або від їх „менаджерів" та фільмових представників, не виключаючи і домашньої служби, яка знає найкраще звички та поділ годин своїх „панів". Аґенція, що подає ці важні факти, старається яко мога говорити правду, а фантазії оповідає тільки за порозумінням з самими артистами, які знають, його ніхто не може перевірити.

—o—

Незвичайний учень.

Серед тисячей учнів, що здавали цього року в Парижі матуру, члени жюрі відзначили винятково одного. Ним був російський з походження за винятковий хист до математики. У його дипльомі його поручила комісія всім школам у Франції. На його запит, чим він хоче бути, він відповів: „моряком". Цей хист він розвинув собі під впливом лектури про море. Хлопець, хоч не французький підданий, дістав доступ до торговельного відділу французької морської школи і його вишлють до морського корпусу в Брест. Йому признають громадянство, стипендію і зроблять старшиною.

ГУМОР.

ПЕС ЗНАЄ

Якийсь хлопчина плаче на вулиці.
— Чого ти дитино?
— Мій пес утік до дому.
— А деж ти мешкаєш?
— Я не знаю. Мій пес знав.

ДОБРИЙ ЛІК.

— Ти був у лікаря? Що він сказав?
— Записав мені лік на поти.
— Порошок чи напиток?
— Ні, рахунок.

СЛАВА.

Мариня вбігає вся червона з кухні.
— Прошу панича, хто славніший: Шевченко чи Шашкевич?
— А від коли то Мариня почала студіювати літературу?
— Прошу панича... мені трапилося мешкання: один з тих бюстів, що стояв на кредексі рано я стовкла. Но, ціле щастя, що це Шашкевич, не такий славний.

ЗНАННЯ.

Панна Ольга виїхала вперше на місто при кермі авта, здобувши попереднього дня патент „на право їзди". Того самого дня вона переїхала чоловіка. На поліції з нею списують протокол. Вона виправдується:
— Я сама не знаю, як це мені сталося. Я могла... Яж так добре знаю правила їзди... Я могла виповнити цілу книжку.
— тим, що знаю, виповнити цілу книжку, — цілий шпиталь —
— А тим, що не знаєте, цілий шпиталь, — обзивається поліцай, що був свідком катастрофи.

Неґрін передбачує кінець червоної Еспанії.

БАРСЕЛЬОНА. Із Мадриду повідомляють, що червоний уряд Неґріна звернувся за посередництвом міністра Прієта, який перебуває в Мексику, до мексиканського уряду, з проханням дозволити поселитися 100 тисячам еспанців у Мексику. Виступ Неґріна спричинили передбачування швидкого розвалу мадридського фронту. Подібні прохання вислав теж червоний уряд до інших полудново - американських держав, але ці прохання стрінулися з відмовою. Еспанські амбасадори у Франції та в Англії звернулися до тих урядів із проханням доставити відповідну скількість французьких та британських кораблів, які вивезли би еспанських утікачів із середземноморських пристаней.

ПІДВОДНИЙ ЧОВЕН СТОРПЕДУВАВ КОРАБЕЛЬ.

Райтер повідомляє, що з корабля „Пес" перехоплено радіотелеграму, що невідомий човен сторпедував той корабель у віддалі 200 миль на полудне від Азорських островів.

ПОРАЗКА ФРАНЦУЗЬКИХ ВПЛИВІВ В ЕСПАНІЇ.

Франція признає де юре еспанський національний уряд в суботу, після засідання ради міністрів, або навіть перед засіданням, що залежить від вислідів стрічі сен. Берара й мін. Хордана. Сен. Берар заявив, що визнання нац. уряду не може бути предметом якихнебудь умов. Таке становище Франції є своєрідним відступом із недавних становищ. Паризькі політичні кола, не зважаючи на те, що визнання національної влади буде без сумніву вислідом поїздки сен. Берара, оцінюють ситуацію доволі песимістично й зясовують собі з цього справу, що перша спроба Франції осягнути впливи в Еспанії покінчилася невдачею. **Паризька преса пише, що Бурґос особливо підкреслює в останніх днях приязнь, що його лучить із Римом та Берліном. Підчас військової дефіляди в Барсельоні перед ґен. Франком, на чолі походу йшли італійські частини з італійським ґенералом.**

Як кандидатів на становище еспанського амбасадора в Бурґосі, подають **сен. Берара, сен. Мальву, або ґен. Котру, команданта військової округи в Альжирі, який добре знає ґен. Франка** із передвоєнного часу.

ЧЛЕНИ БАЛКАНСЬКОЇ РАДИ РІШИЛИ ВИЗНАТИ ВЛАДУ ҐЕН. ФРАНКА.

Після відчитання комунікату про закінчення праці конференції балканського порозуміння румунський міністр закордонних справ Гафенку подав до відома, що члени постійної ради рішили визнати в засаді де юре уряд ґен. Франка, залишаючи кожному урядові свобідний вибір часу й форми визнання.

ТУРЕЧЧИНА ВЖЕ ВИЗНАЛА НАЦІОНАЛЬНИЙ УРЯД.

БУРҐОС. Еспанський міністр закордонних справ подав до відома, що турецький уряд визнав офіціяльно еспанський національний уряд. Туреччина є першою державою балканського порозуміння, яка визнала еспанський національний уряд.

Зі сойму.

МІНІСТР ТОРГОВЛІ НЕ БАЧИТЬ НІЯКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КРИВДИ Й ЗАСЛОНЮЄТЬСЯ ОЗОНОМ.

ВІДПОВІДЬ МІН. РОМАНА НА УКРАЇНСЬКІ ПОСТУЛЯТИ.

(Телефоном із Варшави).

У дискусії над буджетом міністерства торговлі і промислу виступив пос. **д-р Ст. Біляк**, як оборонець українського ремесла. Промовець зясував жалюгідну ситуацію українського населення й дуже вичерпуюче обговорив положення українського ремесла. Українське ремесло не лиш не користувалося державними допомогами, але й зустрічалося ще часто з перешкодами. Від 1936 р. українські шевці у Львові чекають даремне на затвердження свого організаційного статуту. Далі промовець критикує національну політику Ремісничих Палат. Банк Господарства Краєвого не дає українцям кредитів, хоч диспонує 3 і пів міліонами зол. на кредити. Українців не допускають до достав і робіт. Що більше, у Львові були випадки, що від польських фірм, яким поручили державні роботи, домагалися усунути українських робітників. Секвестратори забирають всупереч законам ремісничі прилади.

В цьому місці **мін. Роман** перебиває: „Це не належить до мого ресорту".

Пос. Біляк: „Одначе пан міністр має вплив на ці справи.

Далі промовець домагався в закінченні припинити акцію „маршу на схід", бо елімінація, що шкодить і місцевим полякам, елімінація меншин із національного життя — це початок господарської програної.

Мін. Роман прислухувався дуже вважливо українським постулятам і відповів дуже куртуазійно, але його слова були далекі від розуміння українців. Факти дискримінації українського ремесла, очевидно, міністрові невідомі, але він готов їх розглянути. Що до акції „маршу на креси" міністр заслонився деклярацією ОЗН-у, що саля привитала гучними оплесками.

КТВ

Мадярщина підпише 24 ц. м. протикомуністичний пакт.

БУДАПЕШТ. ПАТ. Підписання протоколу про приступлення Мадярщини до протикомінтернівського пакту, відбудеться в пятницю, 24. ц. м. в год. 11 перед полуднем у міністерстві закордонних справ. Протокол підпишуть: мадярський міністр закордонних справ граф Чакі, німецький посол фон Ердмансдорф, японський посол Матсумія та італійський шарждафер Форментіні.

МІНІСТР ЧЯНО ВИЇЗДИТЬ ДО ВАРШАВИ.

РИМ. ПАТ. В четвер вечором виїздить до Варшави міністр Чяно з двома директорами департаментів, директором дипльоматичного протоколу, шефом секретаріяту, амбасадором Бунтієм та двома секретарями.

Тим самим поїздом виїде амб. Венява-Длуґошевський з жінкою та секретарем.

Японія приняла протокол про приступлення Мадярщини й Манджуко

ДО ПРОТИКОМІНТЕРНІВСЬКОГО ПАКТУ.

Домеї повідомляє, що 22. ц. м. відбулося в Токіо пленарне засідання прибічної ради у присутности цісаря, на якому одноголосно апробовано тексти протоколів, що торкаються приступлення Манджуко й Мадярщини до протикомінтернівського пакту. Японський уряд репрезентували міністри: Аріта й Ітаґакі та прмієр Гіранума. **Ці протоколи підпишуть у найближчому часі в Чінкіні й Будапешті, представники Японії, Манджуко й Мадярщини.**

АТЕНТАТИ В ШАНҐАЇ НЕ ВГАВАЮТЬ.

ТОКІО. ПАТ. Вчора відбулася в Токіо знову конференція міністрів, щоб прослідити ситуацію, що витворилася через збільшення терористичної діяльности в Шанґаю. У цій конференції взяли участь представники міністерства закордонних справ, війни й маринарки. Одночасно розійшлися в Токіо вістки, про нові два атентати в Шанґаю, а саме 12 терористів убило двох китайських поліціянтів на Робінсон Рід. Одного зі замаховців арештували японські поліцисти.

ЯПОНСЬКА ПРОТИТЕРОРИСТИЧНА АКЦІЯ.

Домеї повідомляє, що мін. закордонних справ Аріта подав японському ґенеральному консулеві в Шанґаю телефонічні інструкції у справі його демаршу в міжнародньої влади в Шанґаю. „Асагі" думає, що ці інструкції містять три засадничі домагання. Перше з них: арештувати всіх винуватців виконаних замахів, друге — збільшення числа японських міських радних, третє — засаднича реорґанізація міжнародньої концесії. Часопис додає, що на випадок невиконання цих вимог, японський уряд рішений перейти до самостійної акції.

Спорт.

СХОДИНИ ЖІНОЧОЇ СЕКЦІЇ С. Т. „УКРАЇНА".

В суботу 25. ц. м. відбудуться в домівці СТ. Україна (Сапіги 49, I) сходини жіночої секції. Одночасно до секції можуть зголошуватися нові члени.

ГАКІВКА.

СТУДЕНТСЬКІ ЗИМОВІ МИСТЕЦТВА ЕВРОПИ.

В Норвеґії відбуваються студентські зимові мистецтва. В гаківці були такі вислідм:

Чехословаччина — Польща 6:0.

Чехословаччина — Норвеґія 7:0.

Швеція — Польща 6:0.

СЕНЗАЦІЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ЛІҐИ.

Волверґемптон Вандерерс — Евертон 7:0.

О. ГЕНРІ.

Втеча Чорного Біла.

На плятформі двірця в Льос Пінас сидів довгоногий, кремезний мужчина, гойдаючи ногами туди і назад. Обличчя в нього було червоне, ніс більше подібний до дзьоба, а малі хижі очка були обрамовані ясними рудавими віями. Біля нього сидів його приятель кирпатий, грубий, меланхолійний. Вони обидва мали вигляд людей, що для них життя було неначе плащ, який можна носити на два боки і який тому на обох боках має шви.

— Вже чотири роки, як я тебе не бачив, Гем, — сказав кирпатий, — куди ти дівався?

— Тексас — відповів — в Аляскі було за холодно для мене. Зате Тексас видавався мені навіть доволі гарячий. Розкажу тобі про один з таких гарячих сезонів.

...Одного ранку, коли поїзд лінії Інтернаціональної зупинився при водотягі, висідаю собі з нього і дозволяю йому продовжувати свою їзду без мене. А була це околиця самих бичовиськ-ренч, ніде я не бачив дороги і тому пустився пішки навправці. Трава була по кістки, а корчі робили враження брoскавинового саду. Усе це виглядало на приватну власність якогось джентельмена і що хвилини я сподівався, що нападе і загризе його псарня. Але я пройшов з двацять миль, заки побачив якусь запалу ренчу."

Під деревом перед дверима хатки сидів якийсь малий чоловічок у білій сорочці, бронзовому робітничому вбранні і в рожевій хустці навколо шиї. Він крутив цигарку.

— Привіт, — кажу йому. — Маєте тут може якісь перекуски, напитки, або навіть працю для цілковито незнайомого?

— Прошу, прошу ближче, — запрошує мене зовсім увічливо — сядьте на тому стільці. Я не чув вашого коня.

— Мій кінь ще за далеко, щоб його чути — відповідаю. — Я йшов пішки. Не хочу вас клопотати, але скажіть, будь ласка, може маєте десь під рукою кільканацять літрів води.

— Ви справді запорошені, але наші купальні...

— Мені не йде про пилюку зверха.

Він подає мені черпак води з червоного дзбанка й говорить дальше:

— Хочете праці?

— На якийсь час — відповідаю йому. — Це досить спокійна околиця, правда?

— Так, казали мені, що часом цілими тижнями не видко тут живої душі. Я тут щойно місяць. Я відкупив цю ренчу від чоловіка, що перенісся ще дальше на захід.

— Це мені подобається, часом чоловік потребує троха тиші й спокою. Я вмію кельнерувати, промовляти, трошки боксуватися. грати на піяніні.

— Чи вмієте випасати вівці?

— Випасати вівці? — Ага, розумію, це значить, що треба би за ними бігати і гавкати на них як вовчур. Гм, — можна спробувати, я ще досі ніколи не пас овець, але часом я бачив їх з вікон поїзду, як вони скубали ромен, не виглядали небезпечно.

— Мені треба помічника — сказав ренчер — мексиканцям не можна вірити. Я маю тільки два стада. Завтра можете вигнати мою череду — їх є тільки вісім сотень. Платня 12 долярів місячно разом з утриманням. Мешкаєте в шатрі на прерії разом з вівцями. Варите собі самі, але воду та дрова приносить вам до вашого табору. Легка робота.

— Добре — кажу — буду вашим пастухом, навіть як мені скажете, що маю заквітчати собі голову пільними квітками, ходити з ґерлиґою, одягатися у рісну туніку й приграватн на сопілці, так як пастирі на образах.

(Далі буде).

КОНСКРИПЦІЯ В ЧЕХІЇ.

ПРАГА, ПАТ. Прем. Беран заявив, що цього року має відбутися в Чехії та Моравії загальний спис населення. На цю ціль вложено в буджет 3,980.000 корон.

—o—

ДИМІСІЯ КОНТРОЛЬОРА ХАРЧЕВОГО ПОСТАЧАННЯ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ.

ЛЬОНДОН, АТЕ. Сер Форд уступив зі становища контрольора харчевого постачання, яке обняв перед кільканацяти місяцями. Преса та парляментарні кола нераз атакували його за те, що він мешкає у Брюселі і тому не може як слід сповнювати своїх обовязків.

—o—

ГІМЛЕР ВИЇХАВ ДО БЕРЛІНА.

Командант німецької поліції та СС Гімлер, який перебував на ловах у Польщі, виїхав учора з Варшави до Берліна.

—o—

ПРОЦЕС У ХАРКОВІ.

МОСКВА. АТЕ. В Харкові відбувся великий процес проти банди злочинців, яка систематично окрадала вантажні поїзди. За місяць січень ц. р. ця банда доконала 136 крадежей, завдаючи урядові харківської округи величезні втрати. Керманичів банди Никифоренка та Леницького покарали карою смерти, інших членів банди засудили на досмертну вязницю.

—o—

КОЛЬОНІЗУЮТЬ УКРАЇНУ МОСКАЛЯМИ.

Преса повідомляє, що виселювання українського населення з прикордонної смуги Волині та Поділля відбувається далі у приспішеному темпі. По інформаціям з англійських джерел, українців вивозять у корінну Росію, а на опорожнених областях поселюють великоруських селян. У цей спосіб — пишуть англійські часописи — Москва бажає унеможливити українську агітацію у прикордонній смузі. Зачувати, що акція евакуації українського населення з прикордонної смуги буде закінчена до весни.

НОВИНКИ

ПЯТНИЦЯ

24 Лютий

Ст. ст. 11. лютого 1939.
Власія св. мч.
Лат. Матея ап.
Сонце: схід — 6.21, захід — 16.55.
Місяць: схід — 8.41, захід — 23.22.

Завтра: 25. лютого. Субота.
Ст. ст. 12. лютого 1939.
Мелетія св.
Лат. Кесарія.
Сонце: схід — 6.19, захід — 16.57.
Місяць: схід — 9.12, захід — 0.00.

—o—

— Конфіската „Діла“. Вчорашнє (41) число „Діла“ підпало конфіскаті за 6 рядків з кореспонденції „Після виборів у Карпатській Україні“ і за 6 рядків зі статті „Польські високі школи в освітленні сенатора К. Бартля“.

— Магазин постелі Р. Джала — Львів, Хорущини 5, поручає ковдри, матраци — переробляє ковдри по 4 зол. матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81 2820 83-100

— Ширші сходини членів Дружини Княгині Ольги відбудуться в пятницю 24. лютого ц. р. в 6-ій годині вечора в домівці організації (Сикстуська 46). На денній порядку реферат ред. Миколи Голубця: „За права віри й народности“ (останній з циклю: „Наш Львів“). Гостям раді. 416 2—2

— В Українськім Лікарськім Товаристві чергові сходини членів у пятницю, 24. ц. м. в год. 7 ввечір у власній домівці. На сходинах виголосить д-р Софія Парфанович реферат п. н. „Материнство і роди у первісних народів“. 421

— Відділ Пром-Банку у Станиславові повідомляє П. Т. Клієнтелю, що з днем 18. лютого 1939 р. переніс домівку з давнього льокалю при вул. Міцкевича ч. 1, до нового, якого адреса: Станиславів — **вул. Собіського 26.** 419

— Загальні Збори Міщанського Союзу Кредитового відбудуться в неділю 26. лютого 1939 в год. 10-ій у золотій салі „Міщанського Братства“. Ринок 42, II. 425 1—1

— Читачі останньої повісти бібліотеки „Діла“ В. Бірчака „На чужих землях“ нехай поправлять прикру друкарську помилку, що повстала через перекинені рядки вже у машині на ст. 150: у рядку 17-ім, де треба замість слів „А я поставив би на свому“ вставити: — Як може бути, коли не маємо церкви, не...“, а два рядки нижче замість перших двох слів — „Я я“. має бути „А я“.

— Управа Реміснично-Промислової Бурси у Львові при вул. Бартосівни 5 повідомляє, що переведена збірка у львівськім повіті за дозволом львівського повітового старости з дня 24. X. 1938 принесла: бульби, буряків і моркви — 4.079 кг., капусти — 271 головок, готівкою — 210,72 зол. і збіжжа — 105 кг.

— Незвичайно цікавий реферат виголосить проф. Павло Зайцев, відомий наш Шевченкознавець, один із найкращих наших прелеґентів, у пятницю 24. II. в год. 19. у домівці „Молодої Громади“. Вступ для членів „Молодої Громади“, Т-ва Письменників і Журналістів та впроваджених гостей. Тема реферату: **„Літературний і культурний Київ у 1917—20. рр.“.**

— Засідання Фільольоґічної Секції Н. Т. ім. Шевченка відбудеться 25-го ц. м. в год. 6. веч. з таким денним порядком: І. Організація ювилейної Шевченкової вистави; II. Д-р Евген Грицак: Народні назви грошей в українській мові (реф. В. Сімович).

— Розвязали ще одно товариство. Львівський воєвідський уряд розвязав Кружок Українського Еміґраційного Товариства в Сяноці. В минулому році воєвідство розвязало одинацять читалень на просторі повітів: Сянік, Березів та Ряшів.

— Секретаріят Економічного Семинаря Українського Наукового Інституту у Варшаві влаштовує 24. лютого в год. 6. вечором у мешканні Українського Наукового Інституту (Служевська 7) публичні збори, на яких м-р І. Сеньків прочитає реферат: „Пастушна господарка гуцулів та її перспективи“.

— Промоція трьох бразилійських українців. У грудні м. р. промувались у бразилійському університеті в Куритибі три українці: Володимир Мазуриншин став доктором медицини, Петро Фірман доктором прав і Степан Мущак теж доктором прав. Одночасно гімназійні студії у Ст. Катаріна покінчив українець Богдан Кобилянський, син відомого українського діяча у Бразилії В. Кобилянського.

— Видавець „Батьківщини“ арештований. Органи державної безпеки у Львові арештували у вівторок 21. ц. м. в год. 10-ій вечором видавця видавництва „Батьківщина“ п. Василя Крохмалюка. Причина арештування невідома.

— У Кракові сконфіскували протиукраїнську резолюцію. „Слово Народове“ з 22. ц. м. повідомляє, що у Кракові сконфіскували протиукраїнську резолюцію, що її відчитано на зборах академічної молоді в галі яґайлонського університету.

— Труси й арештування у Станиславові. В понеділок 20. ц. м., поліція перевела основний трус у домівці філії Т-ва „Просвіта“ у Станиславові. Арештували секретаря філії Просвіти“ м-ра Михайла Кушніра та його заступника студ. Мих. Рогатинського. Після того поліція перевела ревізію в домівці Повітового Союзу Кружків „Рідної Школи“. Причина трусів та арештувань невідома.

— Сензаційний процес „пшодовніка“ поліції Яна Жака, що працював у слідчім уряді поліції у Львові зразу в „українській“ бриґаді, опісля у бриґаді ошуканств, почався нині у львівському окружному суді. „Пшодовніка“ Жака обвинувачують, що у двох письмах-мельдунках до поліційної влади оклеветав свого товариша „пшодовніка“ Франца Оховича.

— Дальші арештування у спіртовій афері. Як ми перед двома тижнями повідомляли, львівська поліція арештувала кільканадцять осіб за крадіж, посередництво або набування спірту. Вчора арештували і відставили до розпорядимости судів дальших 9 осіб, головно з шинкарських кол за скуповування краденого спірту.

— Вломники обікрали у Львові будку заведення „Чувай“. Щось не дуже пильнували свого власного майна службовики заведення охорони чужого майна „Чувай“, коли інспектор цього заведення Адольф Вайншток був приневолений повідомити поліцію, що невідомі злочинці вломались учора до будки заведення при площі Сольських та украли три револьвери.

— Обманці дівчат. Анна Гикава з вул. Сикстуської 32 повідомила поліцію, що Йосиф Пулло, службовик державного тартаку в Делятині, виманив від неї 571 золотих, обіцюючи небавком з нею оженитися. — З подібним обвинуваченням звернулась до поліції Марія Пелех (вул. Подлевського 5). Її ошукав подружжям обіцянками Петро Павлишак і забрав заощаджених нею 250 золотих.

— Львівська хроніка. 14-літній Володислав Штрайхер вийшов учора вполудне з дому і не вернувся до цього часу. — Авто А 42676, яким їхав Казимир Зайдель, наїхало сьогодні вранці на вул. Зиблікевича на Андрія Куниця, робітника пекарні „Ютшенка“ і зломило йому праву ногу. — Вчора вечором померла на вулиці Льва Сапіги 60-літня Геня Ґардман (Куркова 8). — Рятункове поготівля уділило першої помочі двом попареним у часі сварки особам.

— Не вдалась їзда без білету. За подорож поїздом без білету притримали вчора 16-літню Софію Барабах та її сестру Стефанію, що їхали „зайцем“ з Хоросниці до Львова. Одночасно притримали Францішка Балицького, зарібника, що приїхав без білету з Семянівки до Львова.

—Краєва хроніка. До мешкання пароха Коломиї о. пралата Олександра Русина дісталися злодії, які вкрали 1.440 золотих, золотий пралатський хрест з ланцюгом та 2 золоті перстені з дорогими каменями. — У Маняві, пов. Надвірна відібрав собі життя 76-літній Дмитро Янко; причина — родинні непорозуміння. — У Стиняві Вижній, пов. Стрий згорів дім Теодора Дмитришина. Підозрівають, що він сам підложив огонь, щоб дістати асекураційну премію. — У Кривчі, пов. Перемишль згоріли дві загороди вартости 7.000 золотих. — У копальні „Теспу“ в Калуші камінь убив робітника Саву Файфера.

— Бандитизм. Трьох бандитів вдерлося до мешкання Мехля Лібшіца в Калуші та стало його бити, домагаючися, щоб видав їм гроші. Бандитів сполошив Василь Діякон, якого бандити важко поранили в голову. — З мешкання Самуеля Шехтера у Чортівці п. Городенка бандити зрабували 100 золотих. Поліція дізналася про це щойно випадково, від третіх осіб, бо Шехтер мовчав зі страху перед местю бандитів.

— Заборона філій Баті на території Німеччини. З Відня прийшла вістка, що німецька влада заборонила чеській фабриці Баті уруховити кількасот філій на території, що була донедавна складовою частиною Чехії.

— Зріст релігійности серед магометан. Арабські інформаційні джерела з радістю підкреслюють, що число прочан до Мекки осягнуло в мин. році давно небувалу висоту 106.000 осіб.

— Замість мяса — риба. Щоб відзвичаїти віденців від надмірного консумування вепрового та волового мяса і звернути їхню увагу на їдження рибних страв, основано у Відні 60 філій німецького товариства торговлі морськими рибами.

— Процес за фальшиві метрики у Відні. Вчора почався у Відні процес проти одного з адвокатів, якого разом з його секретаркою обвинувачують за те, що доставляли жидам фальшиві метрики уродження.

—o—

Зі судової салі.

ДІВЧАТА ПІД ЗАМІТОМ ПРИНАЛЕЖНОСТИ ДО ОУН.

САМБІР. ПАТ. У вересні 1938. р. поліція арештувала Марію Менцінську, Марію Нижник і Теофілю Яворську під замітом приналежности до ОУН. Підчас ревізії у їхніх мешканнях найдено нелеґальні пропаґандивні матеріяли, як летючки, вірші і реферати, що славили терористичну діяльність. Акт обвинувачення закидує, що Менцінська була провідницею жіночого гуртка, Яворська кольпортувала пропаґандивні матеріяли.

У вівторок почалася розправа проти трьох підсудних; відложено її до суботи, щоб покликати нових свідків.

ПІД ЗАМІТОМ ВШАНУВАННЯ ПАМЯТИ ПОЛК. КОНОВАЛЬЦЯ.

Перед львівським судом станув Петро Ґнип з Жорниськ городецького повіту, якому прокуратор закидує, що після вбивства полк. Коновальця він дзвонив у Домажирі в ночі з 25. на 26. червня 1938., що не дозволив грати на весіллі музикантам з огляду на жалобу по полк. Коновальцеві та що брав участь у сипанні могили в честь українських вояків на цвинтарі в Жорниськах. Боронить м-р Падох.

ЗА ВЕРБУВАННЯ ДО ЕСПАНСЬКОЇ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ.

С. Цьолко, що відсиджує 6-літню вязницю за комуністичну діяльність та М. Ловінський відповідають перед львівським окружним судом за те, що брали участь у вербуванні добровольців до червоної еспанської армії під покришкою еміґрації до Франції.

—o—

Листування Редакції.

Всеч. о. М. Юхновичеві у Плаучі М.: [illegible] фонду з [illegible] оглядів не можемо помістити. Передали Секретаріятові УНДО для У. П. Р.

Вп. Громадянам міста Залозець: [illegible] і передали [illegible] з відомих причин не могли помістити [illegible] до використання послам.

—o—

✝ Посмертні згадки.

О. ІВАН ФЕДЕВИЧ.

Турчанщина дістає удар за ударом. За один рік забрала жорстока смерть найсвітліші одиниці: минулої зими помер д-р Мирон Кондрат, в літі д-р Дмитро Марців, 9. лютого ц. р. згинув від злочинної руки д-р Теофіль Михайлівський, 11. цього місяця замкнув на віки очі заслужений громадянин **о. Іван Федевич**. Смерть останнього потрясла до глибини цілим турчанським громадянством. Хто був о. Іван Федевич, яка була його діяльність за час Його 28-літнього побуту в Турці — це може вияснить хтось інший. Не перебільшуючи, можна сказати, що українська Турчанщина — це о. Іван Федевич: голова філії „Просвіти", голова або член-основник дослівно всіх організацій та установ і великий авторитет. До того тихий добродій для бідних, чутливе серце, незвичайний організаційний хист, спокійний, зрівноважений, тактовний, ось — далеко не всі! — риси Його характеру. Якою пошаною та любовю користувався Покійний, свідчить факт, що в часі Його короткої недуги міщани постили на інтенцію Його виздоровіння! Та не тільки свої Його любили. Його цінили й шанували і неукраїнці. І ось цього о. Федевича раптом не стало. Відійшла у вічність людина в повні сил, що багато добра могла ще зробити для свого народу, для Турчанщини.

Турчанщина гідно вшанувала заслуги Покійника. В день похорону 14. лютого — зароїлися гори Турки селянами, що з усіх усюдів з вінцями спішили скласти поклін тому, що ціле своє життя присвятив праці для рідного народу. В місті появилося 22 роди клепсидр (у тому 4 польські), 68 вінців несли у похоронному поході, 32 священники (у тому 4 польських) відвели Покійного на місце вічного спочинку. Домовину, як тільки її винесли з церкви, поклали на прибраному зеленню возі, запряженому у три пари волів. Тут промовив турчанський староста п. Ваґнер, який прощав Покійного в імені Повітового Виділу, управи міста, гімназії, шкіл і т. д. Після того уформувався похід: на переді вінці від усіх читалень повіту і організацій Турки, за ними молодь усіх шкіл, хор під управою п. Горечка, духовенство; за домовиною найближча рідня, за нею представники влади й установ. Усе те замикав кордон міщан по обох сторонах вулиці, поза кордонами йшли безчисленні маси міщан і селян. Порядок зразковий. На цвинтарі виголошено 6 промов, між іншими промовляв також делегат Матірного Т-ва „Просвіта" зі Львова. Домовину поклали до гробівця. Учасники похорону розходилися з думками, що життя о. каноніка Федевича повинно бути зразком, як треба працювати, не опускаючи рук та творити цінноші, які не гинуть з особою творця.

Хто ще не прислав самочинно дару з нагоди Різдва Христового Рідній Школі у Львові, вул. Сикстуська 46, тепер Оборони Львова 12 — той зробить це певне в лютім.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Над свіжою могилою.

(Замість некрольоґу.)

Богу дякувати — помер. А то далебі не можна було з ним витримати. Жив небіжчик коротко, але життя його було не для одного з нас чистою карою Божою. Як історичний Дон Жуан псував жінки, сестри і доньки, завертав їм голови, і відвертав від обовязків супроти чоловіків, дітей і батьків. Мало того: жадав від них грошей, що є здається одною з найбільших плям на совісти мужчини, якої ніякими хемікаліями не можна „вивабити".

А жіноцтво?! Де могло і як могло зарвати копійчину — несло до нього і ще просило, щоби був ласкав прийняти.

Брав дарунки з міною податкового урядника, немов би це йому належалося і зовсім не турбувався тим, скільки труду, упокорення а навіть сліз прилипло до цих грошей.

Жертвами цього каригідного типа були переважно молоді жінки та дівчата, але траплялися і поважні матрони, яких його зводливий погляд відривав від колиски внука чи від шиття виправи для доньки. Ішли в рух всілякі фарби на сивий волос, блілі уста і пожовклу церу, плили рікою кольонські води, а ручаєм пахощі, летіли стадами шовки, тафти, крепмарокени і як там ще ті птиці називалися.

А все це для гарних очей одного несовісного, неморального чоловіка, що саме перед пару днями попрощав цей світ, викликуючи тим далеко більше радости, як жалю.

— Коби ще хоч був гарний! — говорив мені один муж від жени, що задурилася була до безтями в отому джиґунові. — А то мале, миршаве, без гумору і фантазії, плитке, якесь ніби сонне, ніби перепите, зовсім деґенерат...

— Нема ради! — відповів я. — Ви знаєте жіноцтво! Буває нераз тип що ні до Бога ні до людей, а всі за ним літають як за рарогом.

— Правда, але за тим типом не було чого літати. А все таки... Уявіть собі: моя жінка від дня його смерти ходить як запоморочена і тільки зітхає: „Так скоро зійшов зі світа!" — і мало не плаче. А я, пане добродію, аж віджив, аж ліпше сплю і — ніле правди діти — можу кінець з кінцем звязати. Бо перше то вічно бракувало тих грошей і бракувало. Стидно мені говорити, але моя жіночка, що зарвала, то несла кудись... Куди — ви і я легко можемо догадатися...

Прикро було слухати оцих інтимних тайн подружого життя, а рівночасно приємно було глядіти на оцю відважну а таку толерантну людину, що має відвагу сказати це все і рівночасно пустити в непамять хвилеву слабість жінки.

Ціле лихо вийшло, очевидно, від непоправного джиґуна і він властиво має щастя, що помер, а то б йому не від одного дісталося. За час свого короткого життя накоїв немало квасів у неодній прикладній сім'ї.

Деморалізував небіжчик також і мужчин. Неодного намовив до не дуже чистих історій, радив як пролізти без білету на забаву, як без квитка похарчувати при буфеті, чи як украсти цілунок у дівчини.

Тому з приємністю виберуся в найкоротшому часі на кладовище і з сатисфакцією прочитаю надмогильний напис: „Тут спочиває Карнавал 1939. р."

Галактіон Чіпка.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

СІВАЧ. Місячник присвячений проповіди і катехизі. Рік IV. Ч. 2. Лютий 1939. Львів. Зміст: о. Р. С.: Проповідь на неділю про Блудного Сина. — о. Гр. Кубай: Проп. на Пр. Трьох Святителів. — о. Вол. Рабій: Проп. на Пр. Стрітення Госп. — о. В. Попадюк: Проп. на Нед. Сиропустну (І Великопістна наука). — о. В. Попадюк: Проповідь на І. нед. Вел. Посту. (ІІ. Великопістна наука). — Катехизи для ІІІ. кл. всел. шкіл. — о. А. Ґаланюк: Від чого залежить успіх початкової науки релігії? — о. П. Дзедзик: Конфер. про сусп. питання: Христова Церква в обороні прав робітника. — о. П. Дзедзик: Через обнову проповідництва — до обнови християнського життя. — Рецензії.

СЛОВО. Журнал словянської фільольоґії. Видання Семинара словянської фільольоґії при фільософічному факультеті Української Богословської Академії у Львові. 4. кн. Редагує Константин Чехович. Накладом Гр.-Катол. Богословської Академії у Львові 1938. 8-ка, ст. 81—160. — Зміст: К. Чехович: Постать „Івана Вишенського" і „Мойсея" в творчості Івана Франка. — М. Возняк: Ягіч про спір Пипіна з Огоновським. — Т. Пачовський: Клясичні традиції в українськім письменстві перед Котляревським. — Матеріяли: Простонародні молитви. — В. Ілиняк — Ю. Бабій: Словарець села Лдзяне, п. Калуш. — Рецензії і нотатки. — Хроніка і бібліографія. Покажчик другого річника.

НИВА. Часопис присвячений церковним і суспільним справам. Рік XXXIV. Ч. 2. Лютий 1939. Львів. — Зміст: Рік ювилеїв. — о. Д. К.: Постать вожда. — о. прот. П. Табінський: Церковний Устав св. кн. Володимира В. — о. Степан Хабурський: Епіклеза. — о. д-р Г. Костельник: Проблема чуда. — Посмертна згадка. — Нові книжки. — Всячина.

МИ І СВІТ. Ілюстрований місячник. Ч. 3. Лютий 1939. Львів. Зміст: Ю. Бескид: Леди рушили. — Ілюстрація. — Гумореска. — Ґрафольоґічна сторінка. — С. Яблонська: Столиця Аннаму — Гюе. — Ю. Луцький: Розмова з Грицем Круком. — Оленка Заклинська. — Фільма. — Розривковий куток. — Жіноча сторінка. — М. Бровна: Доктор Ґреґор. — 28 ілюстрацій. Ціна 50 сот.

САД І ГОРОД. Орган Головної Садівничо-Городничої Секції Т-ва „Сільський Господар". Рік І. (VII). Ч. 2. Лютий 1939. Львів.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО. Двотижневик. Орган Т-ва „Взаїмна Поміч Українського Вчительства". Рік XXVII. Ч. 4. З 15-го лютого 1939. Львів.

НАШ ПРИЯТЕЛЬ. Часопис для дітей. Рік 18. Ч. 6. Лютий 1939. Львів.

НОТИ:

Василь Цалинюк: НЕ ТОПОЛЮ ВИСОКУЮ, пісня на мішаний хор до слів Т. Шевченка. Музична Накладня „Торбан", Львів, ч. 301. Ціна 60 сот.

Василь Цалинюк: НА ГОРОДІ ПАСТЕРНАК, пісня на мужеський хор до слів Т. Шевченка. Муз. Накладня „Торбан", Львів, ч. 305. Ціна 50 сот.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відвовідає.

Театри.

Великий Театр.

Четвер 23. II. год. 7.30 веч. „Це більше ніж любов".

Пятниця 24. II. год. 7.30 веч. „Роксі та її дружина" — оперетка.

Субота 25. II. год. 7.30 „Роксі та її дружина" — оперетка.

Неділя 26. II. год. 3.30 попол. „Роксі та її дружина" — оперетка. — Год. 7.30 веч. „Це більше як любов"

Театр Рінмородностей.

Четвер 23. II. і пятниця 24. III. театр нечинний.

субота 25. II. год. 7.30 веч. „Пані Пресесова".

Неділя 26. II.— год. 3.30 попол. „Пані Пресесова. — Год. 7.30 веч. „Роксі та її дружина" — оперетка.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО".

Український Театр ім. Котляревського.

ХОДОРІВ:

23. II. Пригода в Черчі.
24. II. Кирка в Львові.
25. II. Шаріка.
26. II. Зоря над Почаєвом.

— З Ходорова їде театр до Рогатина. — Дня 1, 2, 3 і 4. IV. гратиме театр у Львові.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

ВИННИКИ:

23. II. Хам.
24. II. Сіссі.
25. II. Чорноморці.
26. Гриць.

КІНА

АМПІР: „Елісейські поля" (Саша Ґітрі).
АПОЛЬО: „Залога безбожних".
АТЛЯНТІК: „Невільники Шанґаю".
БАЙКА: „7 поличників 7 поцілуїв" та кольоровий додаток.
БАЛТИК: „Робін Гуд".
ВАНДА: „Орлів", Пропасть печалі.
ҐРАЖИНА: „Присуд життя" („Хто винен").
ЕВРОПА: „Конфлікт".
КАСІНО: „Рена" („Справа 777").
КОПЕРНИК: „Ґібральтар".
МАРУСЕНЬКА: „Ґібральтар".
МЕТРО: „Циганські романси".
МІРАЖ: „Готель у Тиролі".
МУЗА: „Забута мельодія".
ПАКС: „Свято краси" (II-га частина Олімпіяди).
ПАЛЯС: „Поворот на світанку" (на осн. Вікі Баум) з Даніелою Даріє.
РАЙ: „Страхи" за Уклеською.
РІЯЛЬТО: „Нинішня любов" зі Сімоною Сімон.
РОКСІ: „Щаслива 13-ка" зі Сєлянським і Ґанінною та кольоровий додаток.
СВІТ: „Вязень із Парамети", „Кохана дівчина".
СВЯТОВИД: „Золотоволоса" (Джанета Мекдональд).
СТИЛЕВЕ: „Алібі" та ревія.
ТОН: „Небезпечна погоня", „Битва за Бродвею".
УТІХА: „Смертельні вороги" (Кен Мейнард) і ревія.
ХИМЕРА: „Кожух".

ФОТОПЛЯСТИКОН
(за Маріяцькою)
„З Відня через Будапешт до Черного Моря".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 23. лютого 1939.

7.00 Ранішній дзвінок, 7.15 Муз. з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Популярна музика з пл., 8.30 Ранішні вісти, 11.00 „Король пісні — Шуберт" авд. для вселюдних шкіл, 11.25 Відень у пісні, пл., 11.57 Сиґнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вісти, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Гутірка техніка з молоддю, 15.15 Клопоти та ради: Сплетні. 15.30 Ох-

16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Капітал, власність, праця, гутірка для ліцеальної молоді, 16.40 Спів. рецітал Маргарети Куперус (Голяндія) в супр. форт., 17.10 Авта впроваджені в рух деревним топливом, 17.20 Авдиція. 17.25 Органовий рецітал, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Для села: Стандаризація збіжа, Комунікати Рільн. Т-ва, Популярна музика у вик. сальон. тріа, 18.30 Легка і популярна музика, муз. гутірка, 19.00 Подад у невідоме, розр. концерт, орх., тенор, пісеньки, скрипка, гітара, арфа, 20.40 Інформ. авдиція, 21.00 Театр Уяви: „Завіша Чорний" драма Ю. Словацького, 22.10 Спорт, 22.15 Трансм. з життя, 22.35 Про К. Станіславського, 22.45 Літер. фрагменти: Лад серця, 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення програми.

Пятниця, 24. лютого 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авд. для шкіл, 8.10 Година господині: Праця жінок у сільській самоуправі, ради, вістки, італійські нар. пісеньки, 11.00 Для шкіл: Мала геройка, авд. для старших дітей, 11.25 Зимові настрої, пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, **14.10 Пісеньки у виконанні Ірини Яросевич,** сопран, 14.30 „Ворог" новеля, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Для молоді: Дві левції, казка Б. Герца, 15.20 Спортовий порадник, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Гутірка з хорими, 16.30 Авд. з нагоди держ. свята Естонії: Артур Лемба: Смичковий квартет фіс-моль, промова ест. посла Г. Маркуса, 17.02 Як треба писати завішання, 17.17 Форт. мініятури В. Німана, 17.45 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.50 Камеральна музика, скрипка, форт., 18.30 Театр Уяви: „Півень" Лукіяна із Самозати, 19.00 Розр. концерт, 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Хор, 21.15 Симф. концерт, 22.30 Поезія як реальна сила, 22.45 Музика з пл., 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Субота, 25. лютого 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авд. для шкіл, 8.10 Розривкова музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Легка музика на органах Вірліцера, пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Орх., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Інформації, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Для дітей: Оповідання, пісеньки, казки, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Літературна хроніка, 16.35 Форт., спів, 17.45 Гутірка про вовну та бавовну, 17.55 Авдиція, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Гутірка, як розвивається Варшава, Ліси, бджоли, пісеньки, 19.15 Оперетова музика, орх., хор, сопран, два форт., 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, 21.00 Концерт із Будапешту: Циганська фантазія, орх., сол., 21.35 Година несподіванок, 22.25 Розр. концерт, 22.55 Інформ. авдиція, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 23. лютого 1939.

БАНСЬКА БИСТРИЦЯ, БРАТИСЛАВА 7.20, 12.55, 16.05, 19.00, 22.15 Вістки та комунікати в українській мові, БЕРЛІН 15.00 Нар. музика, 17.00 Сучасна музика, 18.00, 19.00 Розр. музика, БІЛГОРОД 20.00 Гумор, 21.00 Орх., сол., БУДАПЕШТ 13.30, 17.00 Орх., 19.30, 20.00 Нар. пісні, 21.15 Форт., 22.00 Легка музика, ВІДЕНЬ 12.00 13.15, 16.00 Орх., сопран, 15.30 Для дітей, 19.00 Нар. пісні, **19.20 Комунікат в українській мові,** 20.40 Квінтет ф-дур Брукнера, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. концерт, 20.35 Орх., МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 21.00 Популярні італ. пісеньки, 22.00 Форт., ПРАГА 15.15 Орх., хор, 17.40 Сонати Сен-Санса на скр. і форт., 20.10 Орх., хор, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 21.15 Пісні без слів Мендельсона, 21.30 Симф. концерт, РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 до 23.00 „Ернані" оп. Верді, СОФІЯ 18.30, 19.30 Концерт.

Шевські майстри і челядники

Ваші турботи скінчилися, бо появився

ПОВНИЙ КУРС ШЕВСЬКОГО КРОЮ

на підставі якого кожний шевський майстер і челядник зможе суперничати з найкращим кравчем.

Підручник писаний так приступно, а рисунки такі ясні, що для шевців відпадає потреба курсів.

Підручник написав Яр. Булка при по-мочі схв. Студитів Бротея Дубика.

Ціна 10.— зол., з поштовою пересилкою 10.50 зол., за післяплатою 11.50 зол. висилає В-во „БАТЬКІВЩИНА", Львів Чарнецького ч. 8, І.

За 1 зол. 10

Знаменитих ножиків до голення „САЛЬФЕРС" що перевищують всі з тої ділянки тільки в перфумерії **С. ФЕДЕРА, Сикстуська 2. Коперника 15 а і Галицька 16.** Увага! За зворотом цего оголошення даємо гарний рекламовий дарунок

Пятниця, 24. лютого 1939.

БАНСЬКА БИСТРИЦЯ, БРАТИСЛАВА 7.20, 12.55, 16.05, 19.00, 22.15 Вістки та комунікати в українській мові, БЕРЛІН 17.00 Шубертові пісні, 17.30 Пісні моряків і музика, 18.00 Розр. концерт, 21.10 Фільм. мельодії, БУДАПЕШТ 12.10 Циг. музика, 17.10 Скрипка, 19.30 22.00 Опера, 23.00 Циг. музика, ВІДЕНЬ 15.30 Дрібні твори вел. мистців, 16.00 Розр. концерт, 18.00 Африканська авд., **19.20 Вістки в українській мові,** 20.40 Весела музика, 22.30 Пісні та скр. твори, 23.00 Легка і танк. музика, ГАМБУРҐ 15.25 Нім. нар. танки, 16.00 Розр. музика, 18.10 Форт., флет, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Муз. всячина, 15.15 Для дітей, 20.00 Хор, сол., КЕЛЬН 21.00 22.00 Швайц. музика, ЛЯҐТІ 18.35 Пісні, 19.30 Естонська музика, МІЛЯНО 17.00 18.00 21.00 22.00 Симф. концерт, 20.30 Розр. музика, ПРАГА 16.35 Квартет Двожака, 18.25 Легка музика, РАДІО ПАРІ 18.05 Квартет, 19.15 Спів, форт., 21.15 Соната б-моль Шопена, РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 22.00 „Танго опівночі" оп. Коміттія, СОФІЯ 17.30 18.15 Музика, 19.30 Форт. твори Бетовена, 19.30 „Аїда" оп. Верді, ФЛЬОРЕНЦІЯ 19.00 Розр. музика, 19.20 Пісеньки.

Субота, 25. лютого 1939.

БАНСЬКА БИСТРИЦЯ, БРАТИСЛАВА 7.20, 12.55, 16.05, 19.00, 22.15 Вістки та комунікати в українській мові, БЕРЛІН 15.15 Діточі забави та пісні, 19.45 Веч. гомін, 20.10 Мельодії Легара та Кінеке, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 20.30 Трансм. зі Сараєва, 22.15 Танк. музика, БУДАПЕШТ 12.10 Форт., 17.10, 18.00 Циг. музика, 18.15 Орх., ВІДЕНЬ 12.00 13.15 14.10 Розр. музика, 15.10 Пісеньки, 18.00 Суез Червоне Море—Джібуті, репортаж із подорожі, 18.15, 19.00 Нар. музика, 19.20 **Вістки в українській мові,** 20.10 Форт. сонати Бетовена, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.30 Орх., спів, 19.15 Вес. муз. авд., ЛЯҐТІ 17.30 Легка музика, 20.05 Англ. музика, МІЛЯНО 17.00 Симф. концерт, 19.20 Розр. музика, 21.00 „Трикрайчастий капелюх" оп. Де Фаля, „Льо Страпіеро" оп. Піцетія, ПРАГА 15.30 16.05 Сольов. музика, 19.25 Діточий хор, РАДІО ПАРІ 18.05 Для дітей, 18.25 Пісні, 19.15 Для наймолодших, 20.00 (після комунікату), Легка музика, 21.15 Скрипка, 22.10 Кабарет, РИМ 17.15 Симф. концерт, 19.20 Розр. музика, 21.40 Концерт солістів, Арріго Серато, СОФІЯ 17.30 Популярна музика, 18.15 Легка музика, 18.20 Вок. авд., 19.30 Спів, 20.00 Скрипка, 22.00 Легка і танк. музика, СТОКГОЛЬМ 22.15 Танк. музика, 22.45 Пісні, музика.

Радіокутик.

„КУТИК СЛУХАЧІВ".

Англійське радіофонічне товариство ББК закликало слухачів, щоб надсилали короткі оповідання з життя та пісеньки, щоб їх надавати за винагородою 10 шилінгів і 6 пенсів, в часі офіціяльних авдицій „Кутик слухачів". ББК прийняло вже до виконання 3.033 текстів, між якими є багато дитячих пісень, в яких англійці дуже любуються. У долучених листах багато слухачів пропонує свою постійну співпрацю.

ВЕЛИКА САЛЯ ТЕЛЕВІЗІЇ У БЕРЛІНІ.

У червні 1938 р. почали будову прекрасного будинку Туристичної Палати на площі при новій артерії Північ-Полудень. У цій палаті крім найновішої обстанови буде там також приміщена велика телевізійна саля для великоэкранних емісій.

АНҐЛІЙСЬКІ САЛЬОНОВІ ТАНКИ.

Дня 9. лютого вислало англійське радіо дуже цікаву авдицію, яка виводила події англійських сальонових танків від середньовіччя. Це була під оглядом форми, мішана музично-словна авдиція, де доволі поважне місце займала оповідна частина, перемішана драматичними епізодами.

АЛЬБОМ З 1909 Р.

Дня 7-го та 9-го лютого вислало англійське радіо свої монтажові авдиції, присвячені найважнішим подіям минулих літ, надаючи т. зв. „Альбом 1909 р." Ця авдиція пригадала між іншим такі події як атаку суфражисток на парлямент, відкриття північного бігуна, та перший лет через канал Ля Манш.

НОВА ВІДЕНСЬКА ОПЕРА.

Вже від довшого часу не мали радіослухачі нагоди чути трансмісії з віденської державної опери. Дня 2-го лютого надало віденське радіо премієру першого твору молодого оперового композитора, Рудольфа Віллі під наз. „Королева балету". Автор написав його на підставі новелі віденського письменника Отто Ґроґа. Цю оперу трансмітувало багато радіовисилень.

Біржа.

Львів, 22. лютого 1939.

ГРОШІ

Бельґи бельґ. 89·25—89·75, Доляри америк. 5·27·00—5·29·50, Доляри канад.—5·23·50—5·20·00, Фльор. гол. 283·09—284·72, Франки франц. 14·01—14·11, Франки шв. 120·10—120·90, Фунти англ. 24·78—24·94 Ґульд. данц. 99·75—100·25 Кор. данські—110·50—111·28, Корони норв. 124·40—125·32 Корони шведські 127·50—128·42, Ліри іт. 16·2—16·7, Марки фінляндські 10·70—10·99, Марк нім. срібні 71·00—73·50.

Акції.

Банк Польський 124·00, Цукор 38·50—38·75, Вугіль 42·00—42·75, Ліпьпол 94·50—94·35, Моджеїв 21·00—21·50, Островець 79·00—79·25, Стараховичі 58·75—58·50, Жирардів 67·25—67·50.

Папери.

4 і пів внутрішня 71·25—67·75, 3 інвест. 1 ем. 93·50, серія 96·75—97·00, 2 ем. 94·00—серія 96·75—98·00, 5 конверсійна 67·50—5 колійова 69·00—68·00, 4 прем. дол. 45·00 4 консолідаційна 68·50—68·25.

Тенденція сильніша.

‡

Поминальне богослуження в перші роковини смерти бл. п. **СТЕФАНА ГЛАДИШОВСЬКОГО** емер. судді б. пор. У. Г. А. відправиться 24. лютого п. р. в архикатедральній церкві св. Юрія в год. 8-ій рано.

428 **Дружина і діти.**

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 22. лютого 1939.

1 кг. масла дес. бльок. без оп.	зол. 3.25
1 кг. масла бочк. вкл. з опак.	зол. 3.30
1 л. молока	17—18 сот.
1 кг. яєць	зол. 0.90

Тенденція на всі продукти вдержана.

ОПОВІСТКИ.

Загальні Збори Представників Просбанку відбудуться в суботу 25. лютого 1939 р. в год. 18.30 в салі Т-ва „Бесіда" (Львів, Рутовського 22, II. п.). П. Т. Делегатів просимо принести розіслані карти вступу, що уповажнюватимуть до голосування. Невибрані делегати є члени радо бачені на Зборах в характері гостей. 419 1-2

В СУБОТУ 25. II. улаштовує Т-во Молода Громада вечір народніх і оперових пісень. Співає оперовий співак п. Т. Юськів-Терен. При фортепіяні п. д-р Нижанківський Нестор. — Вступ для членів і впроваджених ними гостей. — Початок год. 20. (8-ма вечором). 429 1—2

КУПНО — ПРОДАЖ

ВИКЛЮЧНА продажа дикт і форнірів, дикт сухоклеєних „Ойкос" — фабрика М. Гамлер і Син — Львів, ул. Джерельна ч. 3. — Тел. 271-14. 427 1—15

В НАЙБЛИЖЧОМУ сусідстві церкви св. Юрія — двоповерхова камениця за 39.000 зол. (готівкою 28.000 + банк 11.000). — „Трансакція" — Львів, Длугоша ч. 1. 414 1—2

ПРИ ВУЛИЦІ САПІГИ (в сусідстві Політехніки) продам двоповерхову, повнокомфортову камяницю, доходове 6.500 за 57.000 зол. (готівка 37.000 + 20.000 довг), може бути 5-кімнатне вільне мешкання. „Трансакція" — Львів, Длугоша ч. 1. 426 1—2

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ОСОБА інтелігентна, зі священичого дому, середнього віку, прийме посаду господині до самітнього священика. Вимоги скромні. „Діло" для „Будучности". 422 1-2

МЕШКАННЯ

ЛЬОКАЛЬ на варстат, робітню, магазин до винайму вул. Ліпинського ч. 25. 424 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво посугуватися можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою

Ціннах друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 шт. 8 сот.

Gazetowa książka nadawcza оправлена (120 карток) зол. 1.50, оправлена (240 карток) зол. 2.50

Książka rozsyłkowa на 480 почт. урядів зол. 2.50, на 960 почт. урядів зол. 5.—

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . . . . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . . . . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по . . . зол. 0.15
купно, продаж, видали і т. п. . . . . зол. 0.10
шукають праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 400.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 200.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 100.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 50.—

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.